

ЗМІСТ

Засідання дев'яте, ранкове
(Четвер, 21 вересня 2017 року)

Розгляд проекту Закону «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»	...2, 24, 67, 70
Голосування щодо організації подальшої роботи	...22, 67
Заяви фракцій:	
«Блок Петра Порошенка» і «Народний фронт»	...65
«Батьківщина» і «Об'єднання «Самопоміч»	...69

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ДЕВ'ЯТЕ

*Сесійний зал Верховної Ради України
21 вересня 2017 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Прошу всіх підготуватися до реєстрації. Хочу нагадати, що ми продовжуємо розглядати проект Закону «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» ([№ 6232](#)). Я пропоную, щоб ми сьогодні працювали до завершення порядку денного без перерви, щоб змогли пройти і судову, і пенсійну реформи. Думаю, що всі в залі підтримають цю пропозицію.

Шановні колеги, прошу підготуватися до реєстрації. Прошу зареєструватися.

У залі зареєструвалися 336 народних депутатів. Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Сьогодні день народження нашого колеги Ігоря Андрійовича Артюшенка. Привітаймо нашого колегу з днем народження. Вітаємо! Бажаємо плідної роботи! (*Оплески*).

Сьогодні християни східного обряду відзначають велике свято – Різдво Пресвятої Богородиці. Щиро вітаю всіх з цим святом! Вітаю, колеги! Бажаю нам гарного і плідного дня!

Я прошу голову комітету зайняти бойовий пост на трибуні. Авторів поправок прошу підготуватися до роботи і попереджаю, що орієнтовно за півгодини я буду пропонувати, щоб депутати проголосували за продовження сьогодні роботи до вичерпання порядку денного. Колеги, сподіваюся, що фракції проведуть консультації і підтримають цю ідею.

Нагадую, ми завершили на поправці 1110, і надаю слово для виступу Одарченку. Будь ласка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства (одномандатний виборчий округ № 183, Херсонська область, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, це дуже важлива поправка, яка, з нашої точки зору, серйозно спростить долю людей, які позиваються у судах. Ми пропонуємо встановити дуже обмежений перелік випадків, коли справа має передаватися на новий розгляд до суду першої інстанції. Це випадки, коли розгляду по суті взагалі не було, або порушення були настільки грубими, що вважати, що суд виконав свою функцію із відправлення правосуддя, неможливо. Це випадки, коли сторона взагалі не викликала до суду, коли суд провів розгляд справи у письмовому провадженні, хоча зобов'язаний був проводити судові засідання, коли справу було розглянуто неповноважним складом суду або взагалі не суддею, а його помічниками. У таких ситуаціях єдиним можливим виходом буде новий розгляд належним судом за правильною процедурою.

Шановні колеги, це дуже важлива поправка, яка дасть змогу скоротити судову...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 1110. Прошу підтримати. Хто підтримує, прошу голосувати.

«За» – 47

Рішення не прийнято.

Поправка 1125 народного депутата Одарченка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, однією з найгірших речей у цій «судовій реформі» є позбавлення громадян доступу до Верховного Суду. Так, права на касаційне оскарження позбавляються особи в так званих малозначних справах. Я нагадаю, що спір про 160 тисяч гривень, з точки зору цього кодексу, є малозначним. Хоча для багатьох українців це заробіток кількох років копіткої роботи.

Ми пропонуємо прибрати це штучне обмеження і дозволити оскарження до Верховного Суду в тих випадках, коли судами першої та апеляційної інстанції було порушено відповідні норми права. Уявіть собі, усі справи, які мають у своїй основі менше 160 тисяч

гривень, не матимуть права на касацію. Сьогодні влада штучно обмежує доступ українців до суду. Це таке кричуще порушення, яке ми...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1125. Прошу визначатися.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Поправка 1128 народного депутата Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, Андрію Володимировичу. Тут нам два дні розказують про те, що нібито хтось своїми поправками затягує розгляд судової реформи.

Хочу зазначити, що цю ситуацію створив Порошенко особисто, незаконно внісши законопроект, в якому було об'єднано п'ять законів. Тому така кількість поправок. Це перше.

Друге. Своїми поправками ми лише намагаємося виправити ті абсолютно недолугі недоліки щодо звуження прав учасників процесу, який Порошенко хоче запровадити для того, щоб узурпувати судову владу.

Поправка 1128 стосується можливості касаційного оскарження так званих малозначущих справ. Я розумію, що 160 тисяч для Порошенка – це невеликі гроші, але 160 тисяч для будь-якого нормального українського громадянина – це величезна сума. А відтак треба вилучити із тих справ, які неможливо оскаржити, так звані малозначущі справи.

Прошу підтримати поправку 1128.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу надалі говорити виключно за темою поправки.

Поправка 1128. Прошу визначатися.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Поправка 1129 народного депутата Одарченка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, ви відхилили наші попередні поправки і позбавили мільйонів українців доступу до вашого так званого Верховного Суду. Незрозуміло, для кого ви його формуєте, але очевидно, що не для українців.

Пропонуємо доповнити кодекс нормою, відповідно до якої так звані малозначні справи все одно підлягають касаційному розгляду за умови, що в касаційній скарзі зазначені обставини, які тягнуть за собою безумовне скасування рішення суду. Інакше в силі можуть залишатися рішення, постановлені помічниками суддів чи винесені взагалі без виклику відповідача. Такої судової реформи не дозволяв собі навіть Янукович.

Шановні колеги, тільки вдумайтеся, що відбувається. Ми вас просимо проголосувати за наші поправки, у яких пропонується виключити так звані малозначні справи і надати можливість усім мати доступ до Верховного...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1129. Прошу визначатися.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Поправка 1133 народного депутата Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Я вкотре зазначу, що, насправді, обговорення таких важливих для суспільства питань, як зміна дій судової системи, вкрай важливо, тому я радив би всім колегам не зловживати заявами про те, що хтось щось затягує. Я розумію, що ті, кому нецікаве це обговорення, п'ють каву, вирішують інші питання комерційного характеру, а ми тут не затягуємо, а працюємо.

Що стосується поправки 1133. Я вважаю, що інститут, запроваджений статтею 291, в принципі правильний, але він повинен бути в трохи іншому кодексі – у Кримінальному процесуальному кодексі і розглядатися як цивільний позов у кримінальному процесі. Тоді все буде логічно і зрозуміло. Поки що пропозиція комітету видається мені нелогічною, а відтак прошу підтримати поправку 1133 і з цього кодексу виключити статтю 291, перенісши її до Кримінального процесуального кодексу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1133. Прошу визначатися.

«За» – 60

Рішення не прийнято.

Поправка 1158 (*Шум у залі*).

Поправка 1157 народного депутата Долженкова.

ДОЛЖЕНКОВ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги! Справа в тому, що однією з гарантій дотримання процесуальних прав є саме своєчасне подання касаційної скарги. Ця поправка стосується того (але це поправка 1136, а не поправка 1157, шановний Андрію Володимировичу), щоб особа могла вчасно подати касаційну скаргу і строк спливу подання касаційної скарги починався не з моменту складання повного тексту рішення, а з моменту вручення стороні процесу зазначеного рішення суду апеляційної інстанції. Адже своєчасне подання відповідного судового рішення – це одна з гарантій непорушення процесуального права, і своєчасне оскарження судового рішення є гарантією отримання правосудного рішення та надання стороні процесу можливості розгляду справи судом касаційної інстанції.

Прошу підтримати зазначену поправку 1136.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Хто підтримує, прошу визначатися.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Поправка 1158. Не наполягають.

Поправка 1159.

Поправка 1160 (*Шум у залі*).

Поправка 1158 Одарченка. Будь ласка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги! Проектом передбачається право судді Верховного Суду одноособово відфутболити будь-яку касаційну скаргу, фактично не пояснюючи причини цього відфутболювання. Чинне законодавство також містить таке право, але суддя повинен хоча б навести причини і зазначити, чому він вважає, що всі норми права судами нижчої інстанції були застосовані вірно. Тут же

пропонується, що суддя може просто повернути скаргу без розгляду, заявивши, що вона недостатньо обґрунтована, і цим, до речі, також позбавити людину можливості доступу до Конституційного Суду, оскільки для звернення до нього необхідно пройти касаційні інстанції. Ми пропонуємо дану норму вилучити і не дозволяти суддям відкидати скарги, які їм нецікаві чи надто незручні для розгляду.

Шановні друзі, ви звузили можливість доступу людей до Конституційного Суду і цим законопроектом пропонуєте звузити доступ громадян з конституційною скаргою до Конституційного Суду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1158. Прошу визначатися.

«За» – 50

Рішення не прийнято.

Поправка 1160 народного депутата Сидоровича.

СИДОРОВИЧ Р.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановні громадяни, зараз ми підійшли до чергового важливого етапу розгляду Цивільного процесуального кодексу, а саме етапу касаційного провадження. Ми далі продовжуємо ганебну практику, коли суддя-доповідач на етапі розгляду відповідних питань касації то з'являється, то зникає. Знову ми губимо того суддю-доповідача.

Але я хочу сказати ще одну важливу річ. Шановні громадяни, уряд у даному випадку абсолютно маніпулює, заявляючи про те, що тривалий розгляд поправок до процесуальних кодексів перешкоджає підвищенню пенсій. Підвищення пенсій можливе і за рішенням уряду, який має достатньо повноважень і може це зробити навіть без голосування у Верховній Раді, починаючи з 1 жовтня.

Більше того, я хочу завірити, що без справедливого, ефективного суду, шановні пенсіонери, ви десятиліттями будете ходити за вашими пенсіями і добиватися їх отримання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто підтримує поправку, прошу голосувати і визначатися.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Поправка 1173 народного депутата Одарченка. Наполягає.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, ми пропонуємо, щоб у випадку, якщо касаційну скаргу підписав представник особи, який у силу будь-яких причин обмежений у правах на підписання скарг, поданий ним документ залишався без руху і суд надавав можливість особі виправити подану скаргу. Лише якщо скаргу подала особа, яка взагалі не має ніяких повноважень на ведення справи, її потрібно повертати без розгляду. В іншому разі через випадкову помилку в тексті довіреності особа може бути позбавлена судового захисту.

Прошу поставити цю поправку на голосування і підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1173. Прошу визначатися.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Поправка 1174 народного депутата Сидоровича.

СИДОРОВИЧ Р.М. Андрію Володимировичу, я дуже перепрошую, ми пройшли поправку 1166 і було ще кілька моїх поправок, які ми пропустили.

Поправка 1166 стосується постійно діючої колегії суду. Ми вже немало про це говорили. Існування постійно діючих колегій у судах є абсолютно не виправданим, безпідставним, більше того, створює загрози щодо неправильного підходу до вирішення справ. Не повинно бути постійно діючих колегій ні у Верховному Суді, ні в апеляційному суді, ні в судах першої інстанції. Це абсолютно зайва ланка.

Прошу підтримати поправку 1166 і виключити слово «постійної».

ГОЛОВУЮЧИЙ. А які наступні поправки, пане Руслане?

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправка 1169.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я поставлю на голосування обидві.

Поправка 1166. Прошу визначатися.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправка 1167 народного депутата Крулька.

КРУЛЬКО І.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Ми розглядаємо питання касаційного оскарження, і наша фракція пропонує до частини сьомої статті 395 додати фразу: «Вказана ухвала надсилається скаржнику та учасникам справи, яким додається копія касаційної скарги та доданих до неї документів». Це абсолютно логічно, щоб саме в цій частині сьомій визначалося, що особи, яким мають бути надіслані копії документів, такі документи отримали.

Тому я прошу поставити цю поправку на голосування і прошу сесійний зал підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1167. Прошу визначитися.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Поправка 1169 народного депутата Сидоровича. Увімкніть мікрофон.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправка 1172. Шановні колеги, шановні наші громадяни, я хочу сказати, що, читаючи цей проект про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу, аналізуючи модель розгляду справ у касаційному суді, у мене виникає одна асоціація. Є такий відомий режисер Тарантіно, який любить знімати фільми, розриваючи їх, ріжучи на шматки, починаючи з кінця, вставляючи середину, а потім перестрибуючи на початок. Ми пропонуємо статтю 397, у якій говориться про закриття касаційного провадження, перенести після статті 399, тому що в цьому кодексі у наступній статті після закриття касаційного провадження говориться про приєднання до касаційної скарги. Де логіка касаційного провадження? Як ми можемо говорити про закриття касаційного провадження, коли ще не закрили самого процесу підготовки касаційної справи до розгляду? Це нонсенс.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1172. Прошу визначитися.

«За» – 69.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 1174 народного депутата Сидоровича.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправка 1174. Шановні колеги, я бачу, що сьогодні в залі присутні набагато більше народних депутатів, і сподіваюся, що ви все-таки почуєте, про що я зараз говорю.

Якщо ми в Господарському процесуальному кодексі, за яким переважно судиться бізнес, відхилили можливість врахування не лише прав, а й інтересів учасників судового процесу, то, може, хоча б щодо пересічних громадян згадаємо, що в них є не лише права, а й свободи та інтереси, які теж потрібно захищати в судовому процесі.

Саме тому в частині першій статті 398 після слова «свободи» необхідно додати слово «інтереси». Якщо ми цього не зробимо, то виявиться, що інтереси наших громадян у касаційному суді неможливо буде захищати.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1174. Прошу визначатися.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Народний депутат Сидорович. Будь ласка.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправка 1176. Шановні колеги, ми продовжуємо розгляд поправок, які стосуються розгляду в касаційному суді у цивільному процесі. Тут кожна кома, кожна крапка, кожне слово дуже важливі, тому я прошу сконцентруватися і зрозуміти, про що ми говоримо.

У даному випадку до статті 398 необхідно додати частину четверту такого змісту: «Заява про приєднання до касаційної скарги може містити клопотання особи про розгляд справи за її участю. За відсутності такого клопотання вважається, що особа не бажає брати участі в судовому засіданні суду касаційної інстанції».

Пояснюю, що буде, якщо ми за цю поправку не проголосуємо. У такому разі особа, яка подаватиме заяву про приєднання до касаційної скарги, буде позбавлена можливості ставити питання перед судом про розгляд справи за її участю. Це дуже важливо.

Шановні колеги, я дуже прошу вас підтримати цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1176. Прошу визначатися.

«За» – 78.

Рішення не прийнято.

Поправка 1192 народного депутата Одарченка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Дякую. Шановні колеги, у західних країнах суди апеляційних інстанцій дуже часто не виносять рішення відразу після розгляду справи, оскільки там рішення судів впливають на судову практику і судді обговорюють справи протягом певного часу після проведення судового засідання. Так, у Сполучених Штатах Америки Верховний Суд проводить судові засідання, а рішення виносить лише через кілька місяців.

Оскільки навантаження на суддів у Верховному Суді буде дуже великим, пропонується, щоб після судового засідання і виступів сторін суд завершував розгляд справи і виносив рішення протягом 15 днів. Таким чином, у суддів буде час для обґрунтованих дискусій, а не кілька хвилин у нарадчій кімнаті в день, коли призначено розгляд 30-40 справ.

Шановні колеги, прошу підтримати цю поправку. Це дасть змогу сформулювати єдиний підхід щодо вирішення справ у Верховному Суді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1192. Прошу визначатися.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 1195 народного депутата Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Я хотів би відповісти колезі Сидоровичу, який здивований такою кількістю людей. Їх тут зігнали для того, щоб голосувати або *ad hoc*, або за те, щоб працювати до закінчення вичерпання сьогоднішнього порядку денного. Все ж зрозуміло, все просто, як апельсин. Тому їх тут так багато. Їм байдужа судова реформа, але...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я прошу виступати по поправці.

ВЛАСЕНКО С.В. ...сюди зігнали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Виступайте по тексту поправки, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Поправка 1195. Я говорю щодо процедури прийняття моєї поправки. Насправді, якби це була справжня судова реформа, а не той фейк, який запропонував нам Порошенко, то одним

із основних елементів було б спрощення або створення ефективного механізму узагальнення судової практики. Замість цього комітет нам пропонує на рівні Верховного Суду створення абсолютно незрозумілої системи узагальнення. Тобто замість того, щоб судова колегія, яка розглядає справу, якщо є якісь суперечності, одразу передавала б це питання на розгляд Великої Палати Верховного Суду, вони спочатку передають до своєї палати, потім – до об'єднаної палати, а лише потім – до Великої Палати. Тобто це не створить ніякої узагальненої практики.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1195. Прошу визначатися.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Я, справді, хочу повідомити, що закликатиму народних депутатів проголосувати за пропозицію працювати сьогодні без перерви до вичерпання порядку денного сесії. Колеги, ми вже пленарний тиждень розглядаємо масштабний, великий законопроект. Ми його проходимо гідно. Але для того, щоб ми змогли сьогодні пройти і судову, і пенсійну реформи, я це пропонуватиму і прошу фракції провести консультації. Через 10-15 хвилин я поставлю на голосування пропозицію, щоб працювати без перерви до вичерпання порядку денного. Думаю, це буде добрий знак для суспільства, що Верховна Рада здатна ефективно працювати, і сподіваюся, що в залі мене підтримають усі фракції.

Сидорович. Будь ласка.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправки 1182 та 1183. Ці дві поправки стосуються гармонізації етапу розгляду справ у касаційному суді. Я ще раз хочу звернути увагу. Скажіть мені, будь ласка, у нас є один Верховний Суд чи п'ять верховних судів у вигляді касаційного цивільного, касаційного господарського, касаційного адміністративного, касаційного кримінального, Великої Палати? Чи все це є ланками одного Верховного Суду? Якщо ми хочемо спростити сам судовий процес, надати кращий доступ до правосуддя для наших громадян, то повинні підтримати поправки 1182 і 1183, які синхронізують порядок підготовки справ до касаційного розгляду та межі розгляду справ судом у касаційній інстанції.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1182. Прошу визначитися.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Поправка 1183. Прошу визначитися.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправка 1200 народного депутата Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Я ще раз звертаю увагу, що ситуацію створено особисто Порошенком, який незаконно об'єднав п'ять законів в одному законопроекті, тому ми розглядаємо не 800 поправок до кожного законопроекту, а 4 тисячі поправок, тому що зміни вносяться до п'яти законів. По суті чотири кодекси і закон об'єднані в тексті одного нормативного акта. Якби все було нормально, то ми вже майже два кодекси закінчили б розглядати і мали б спокій. Тому в мене величезне прохання до всіх не спекулювати на цій темі або звинувачувати вашого патрона Порошенка.

Що стосується поправки 1200. Я ще раз повертаюся до тези про те, що якби це була справжня реформа, то одним із завдань цієї реформи було б створення розумного й ефективного механізму узагальнення судової практики. Тому що це одна із глибинних бід сьогоденної судової системи, коли два судді, сидячи в одному суді в сусідніх кабінетах, приймають різні рішення. Навіть на рівні Верховного Суду цей законопроект не створює таких прозорих і зрозумілих механізмів. Поправка 1200 допомагає це зробити.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ще раз наголошую, пане Сергію, і прошу виступати виключно за темою даної поправки. В іншому разі Регламент мене зобов'язує зупиняти виступ.

Поправка 1200. Прошу визначатися.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 1191 народного депутата Сидоровича.

СИДОРОВИЧ Р.М. Шановні колеги, шановні українські громадяни, я прошу уваги! Сконцентруйтеся на тому, про що йдеться. У частині п'ятій статті 403 Цивільного процесуального кодексу міститься така норма (слухайте уважно): «Суд може обмежити тривалість

пояснень, встановивши для всіх учасників справи рівний проміжок часу, про що оголошується на початку судового засідання». Я поясню, що це означає. Суд дасть вам одну хвилину, щоб пояснити справу, яка може складатися з 20 томів. І сьогодні так буває. Це абсолютно неприпустимо.

Ми пропонуємо викласти цю норму в іншій редакції: «Таке обмеження тривалості пояснень має бути розумним та достатнім для надання можливості учасникам справи навести всі необхідні доводи на обґрунтування касаційної скарги та відзиву на неї».

Повірте мені як адвокату із серйозним стажем, за умови відсутності такої норми, за умови такого обмеження, яке пропонується в Цивільному процесуальному кодексі, ми будемо мати колосальні проблеми в подальшому у Європейському суді...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1191. Прошу визначатися.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 1201 народного депутата Одарченка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, до цього кодексу закладено бомбу сповільненої дії. Велика Палата Верховного Суду має право переглядати справи лише у випадках, коли колегії Верховного Суду самі вирішують передати їй певні справи. В іншому ж випадку колегії вправі виносити будь-які рішення, навіть такі, що прямо суперечать існуючій судовій практиці, і жодного способу вплинути на такі рішення ні сторони, ні Верховний Суд не матимуть.

Пропонуємо передбачити, що сторони можуть подавати клопотання до Великої Палати про перегляд рішень колегії Верховного Суду з мотивів порушення єдності судової практики. Якщо сім суддів з 21 погодяться на перегляд, рішення колегії може бути скасованим і справа розглядатиметься в касаційному порядку ще раз, але цього разу вже Великою Палатою Верховного Суду. Тільки так ми забезпечимо єдність судової практики.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1201. Прошу визначатися.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Поправка 1220 народного депутата Сидоровича. Будь ласка.

СИДОРОВИЧ Р.М. Шановні колеги, ми повинні розуміти, що завдання Верховного Суду повинно полягати у вирішенні справи, в кінцевій крапці, а не в постійному направленні справ на новий розгляд. Люди роками не можуть отримати остаточного рішення, тому що хтось забув якусь кому чи крапку поставити, хтось десь допустив якусь мінімальну помилку. У даному випадку мова йде про неправильність скасування рішення, яке винесено з порушенням територіальної підсудності, якщо це призвело до порушення норм матеріального права або до неможливості здійснення стороною захисту свого порушеного права. Якщо суд відновив порушене право, але порушив територіальну підсудність, покарайте його. Якщо він це зробив умишно, притягніть його до дисциплінарної відповідальності, але чому громадяни повинні страждати через те, що суддя помилився і не передав справу іншому суду? Справа направляється далі на розгляд і людина чекає остаточного вирішення роками. Ну, це в корені неправильно.

Підтримайте, я вас дуже прошу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 1220. Будь ласка.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Наступні поправки 1221, 1222, 1223. Можете викласти їх суть за хвилину, і будемо всі ставити на голосування. Будь ласка.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправку 1221 я знімаю.

У поправці 1222 говориться про аналогічну проблему – про статтю 412 Цивільного процесуального кодексу. Ми пропонуємо частину другу цієї статті викласти в такій редакції: «Судове рішення, ухвалене судом з порушенням правил виключної територіальної юрисдикції (підсудності), підлягає скасуванню з направленням справи на новий розгляд за встановленою законом підсудністю лише у випадку, якщо таке порушення призвело одночасно до: 1) порушення норм матеріального права; 2) позбавлення розумної можливості особи захищати свої права та законні інтереси».

Тільки за наявності таких умов справа повинна направлятися на новий розгляд, в іншому випадку судове рішення повинно залишатися без змін.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, голосуємо поправку 1222.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправки 1223, 1224, 1225 народного депутата Сидоровича.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправка 1224 до Цивільного процесуального кодексу. Статтею 412 визначається порядок направлення справ на новий розгляд. Коли ми говоримо про те, в яких випадках і в якому порядку справи повинні направлятися на новий розгляд, то повинні передусім виходити з інтересів тих людей, які шукають захисту свого порушеного права, і не направляти їх на зайві кола.

У поправці 1224 пропонується частину четверту статті 412 викласти в такій редакції: «Справа направляється до суду апеляційної інстанції для продовження розгляду або на новий розгляд, якщо порушення норм процесуального права допущені тільки цим судом. У всіх інших випадках справа направляється до суду першої інстанції».

Тільки за умови такої конструкції направлення справи на новий розгляд реалізовуватиме виправлення тих суддівських помилок, які призвели до неможливості ефективного і розумного відновлення порушеного права.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 1224. Будь ласка.

«За» – 64.

Поправки 1225, 1229, 1230.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправка 1225.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 1225? Може, ви зараз озвучите кілька поправок, і ми їх підряд проголосуємо?

СИДОРОВИЧ Р.М. Я міг би озвучити кілька поправок, якби вони були пов'язані між собою. Дана поправка стосується окремого дуже важливого моменту.

Коли ми говоримо про функції і завдання Верховного Суду, то розуміємо, що це насамперед тлумачення норм права, забезпечення єдності судової практики. Чи стане це можливим за умови такої моделі, це вже інше питання. Але в жодному разі Верховний Суд не повинен у своїх рішеннях, постановах формувати таку позицію судів першої чи другої інстанції, тобто тих, куди направляється справа на новий розгляд.

У нашій поправці говориться про неприпустимість суду давати вказівки, в який спосіб повинна бути вирішена справа і яке рішення має бути постановлено за результатами нового розгляду. Верховний Суд може лише тлумачити право і вказувати на недоліки, а не говорити, як суд нижчої інстанції повинен вирішувати...

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 1225. Будь ласка.

«За» – 66.

Далі йдуть взаємопов'язані поправки 1229 і 1230.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправка 1232.

ГОЛОВУЮЧА. Добре. Поправки 1232, 1233 і 1234.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправка 1232. Шановні колеги, ми продовжуємо розгляд поправок, які стосуються касаційного розгляду у Верховному Суді в порядку цивільного процесу.

Повторю те, що я вже говорив неодноразово. В юриспруденції дрібниць немає. У процесуальних кодексах дрібниць немає. Наслідком кожної неточності, кожної невизначеності, що залишаються в процесуальних кодексах, може бути несправедливе рішення, нечітке відновлення порушеного права.

У даній поправці ми пропонуємо у статті 415 вказати бланкетну норму, що суд касаційної інстанції скасовує судові рішення в касаційному порядку, залишає позовну заяву без розгляду або закриває провадження у справі з підстав, визначених статтями 256 та 258 цього

кодексу, які чітко визначають, у яких випадках відбувається закриття провадження у справі.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 1232. Будь ласка.

«За» – 67.

Наступні взаємопов'язані поправки 1233 і 1234.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправка 1234. Дана поправка стосується порядку прийняття судом касаційної інстанції відповідних рішень. Назва статті 416 звучить так: «Стаття 416. Порядок прийняття постанов судом касаційної інстанції». Ми пропонуємо викласти назву в такій редакції: «Стаття 416. Порядок ухвалення судових рішень судом касаційної інстанції».

Чому це так важливо? Суд касаційної інстанції виносить не лише постанови, а й ухвали, зокрема окремі ухвали. Усі ці документи вважаються судовими рішеннями. Якщо ми залишимо назву цієї статті, прийняту у першому читанні, у нас не залишиться (вдумайтесь!) порядку прийняття касаційним судом у цивільному процесі інших документів, крім постанов. У якому порядку вони їх прийматимуть? У якому порядку вони їх виноситимуть? Цивільний процесуальний кодекс цього не міститиме. Тому дуже важливо змінити цю начебто технічну, але насправді дуже суттєву...

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1234. Прошу визначатися.

«За» – 78.

Рішення не прийнято.

Поправки 1255, 1264, 1267, 1279, 1282.

Сидорович, будь ласка. Поправка 1241.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправка 1241. Стаття 420 називається так: «Законна сила постанови суду касаційної інстанції».

Шановні колеги правники, які зараз нас чують, які перебувають у цій сесійній залі і за її межами, якщо ми залишимо цю назву, то в нас

далі буде ось ця казуїстика, пов'язана з тим, що не буде зрозуміло, коли набирають законної сили ухвали Верховного Суду. Вдумайтеся, Цивільним процесуальним кодексом не буде визначатися момент вступу в силу ухвал Верховного Суду. Це правовий нонсенс.

Тому назву статті необхідно змінити. Ми пропонуємо викласти її в такій редакції: «Стаття 420. Набрання судовими рішеннями суду касаційної інстанції законної сили».

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 1241. Прошу визначатися.

«За» – 71.

Рішення не прийнято.

Поправка 1292. Не наполягає.

Пане Руслане, наступна ваша поправка 1326. Там величезна кількість не ваших поправок.

Колеги, я дуже прошу всіх ще раз провести консультації і переконаний, що це має бути спільне рішення всього залу. Ми повинні показати суспільству, що здатні працювати ефективно. Моє прохання дуже просте – щоб ми працювали сьогодні без перерви до вичерпання порядку денного, тобто до прийняття пенсійної реформи. Я поставлю зараз цю пропозицію на голосування і впевнений, що всі політичні фракції, незалежно від того, чи вони в опозиції, чи в коаліції, проголосують за неї.

Прошу всіх заходити до залу і підготуватися до голосування. Я прошу секретаріат Верховної Ради України і голів фракцій запросити депутатів до залу.

Поправка 1333. Не наполягає.

Поправка 1335 народного депутата Власенка. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Поправка 1335 – для підтвердження. Я хочу всім нагадати, що в Україні існує такий нормативний акт, як Регламент Верховної Ради України, у статті 116 якого говориться про те, що якщо питання не розглядалося в першому читанні, то воно не може бути предметом поправок і предметом обговорення в другому читанні. Це перше.

Друге. Нам знову тут пропонують механізми імені Пшонки, коли від якоїсь публікації, яку вчинятиме клерк про початок функціонування чогось, залежатиме, чи набере закон чинності, чи не набере.

Я ще раз наголошую, це придумав Пшонка, коли обговорювали закон про амністію для майданівців, для того, щоб цей закон ніколи не набрав чинності. Тому я закликаю всіх «дітей Пшонки» це підтримати, а всіх, хто розуміє, що це повний абсурд і нісенітниця, не підтримувати підтвердження поправки 1335.

Тому, «діти Пшонки», голосуйте.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич. Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія «Блок Петра Порошенка»). Шановний пане Голово, шановні колеги, я прошу уваги! Що відбувається? Це вже вдруге, відверто кажучи, є намагання зруйнувати ту конструкцію, яку парламент доручив комітету за результатами першого читання доопрацювати і подати до сесійного залу. Як ви пригадуєте, справді, у першому читанні був суцільний текст законопроекту із загальними перехідними і прикінцевими положеннями. Ми зробили окремі розділи з окремими перехідними положеннями і прикінцевими положеннями як окремі кодекси. Тепер ставляться на голосування перехідні положення і є намагання повернутися до початкової редакції. Ось у чому суть цієї пропозиції.

Прошу її не підтримувати, бо це неприпустимо, і, навпаки, зараз підтримати підтвердження цієї поправки, бо така пропозиція руйнує логіку того, що ми напрацювали до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, голова комітету просить підтримати поправку 1335, вважає її принциповою, фундаментальною для закону. Тому я прошу всіх підтримати поправку 1335. Прошу всіх підготуватися до голосування і тих, хто підтримує позицію комітету, проголосувати.

Отже, я ставлю на голосування для підтвердження поправки 1335. Голова комітету просить, щоб усі її підтримали. Будь ласка, голосуємо.

«За» – 185.

Рішення не прийнято (*Шум у залі*).

Поправки 1326, 1327 народного депутата Сидоровича. Будь ласка.

СИДОРОВИЧ Р.М. Шановні колеги, поправки 1326 та 1327 стосуються порядку розгляду заяви про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду.

Про що йдеться? Насамперед нам необхідно розуміти, що якщо ми хочемо розвантажити суди від тих справ, які їм не властиві, якщо хочемо запустити альтернативні способи вирішення спорів, які будуть швидшими, дешевшими, доступнішими для наших громадян, то повинні забезпечити ефективну процедуру виконання таких рішень. Рішення третейського суду, яке не має ефективного порядку виконання, позбавлене будь-якого сенсу.

Для того щоб цю проблему розв'язати, необхідно виключити частину третю статті 488, а частину п'яту цієї статті викласти в такій редакції: «Ухвала суду за наслідками розгляду заяви про видачу виконавчого листа набирає законної сили з моменту її підписання суддею». Це також дуже важливо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу визначатися щодо поправки 1326. Прошу голосувати. Комітет її відхилив.

Прошу заходити до залу і займати робочі місця.

«За» – 99.

Рішення не прийнято.

Поправка 1327. Прошу визначатися.

«За» – 89.

Рішення не прийнято.

Колеги, таким чином, ми завершили розгляд змін до Цивільного процесуального кодексу.

Для того щоб ми змогли розглянути всі законопроекти, я поставлю на голосування пропозицію, яку зараз зачитаю. Прошу всіх зайняти робочі місця і підготуватися до голосування.

Колеги, я, справді, хочу, щоб усі підтримали пропозицію, яку я озвучу. Вона полягає в тому, що для того, щоб ми змогли гідно пройти цей процес, а ми вже тиждень розглядаємо один законопроект, я пропоную працювати без перерви з 12 години до 12 години 30 хвилин, а також без перерви з 14 години до 16 години і до вичерпання порядку денного. Нагадаю, що в порядку денному на сьогодні лише два законопроекти: проект про внесення змін до кодексів і пенсійна реформа, на яку чекають мільйони українських пенсіонерів. Ми не маємо права затягувати, тому я прошу дуже відповідально підійти до цього голосування, зайти до залу і зайняти робочі місця.

Отже, я бачу, що голови фракцій провели консультації, прийняли різні рішення, але голосування визначить. Я бачу, що визначення позицій буде важким, і ще раз наголошую, колеги, що ми гідно проходимо цей шлях, але щоб ми пройшли його гідно до завершення, є проста пропозиція – працювати без перерв. Я кожного четверга ставлю цю пропозицію, і голосування кожного депутата демонструватиме його позицію. Тому я дуже прошу відкинути політичні суперечності в цьому моменті і проголосувати заради збільшення ефективності роботи і авторитету українського парламенту, щоб працювати без перерв до вичерпання порядку денного. Це одна пропозиція (*Шум у залі*).

Я прошу підготуватися до голосування, колеги. Прошу всіх почути мене і підтримати цю пропозицію.

Отже, ми можемо переходити до голосування? Так? Мудро!

Шановні народні депутати, враховуючи важливість питань, які стоять перед нами сьогодні, їх значний обсяг та необхідність ґрунтовного розгляду, відповідно частини другої статті 19 Регламенту Верховної Ради вношу пропозицію працювати сьогодні без перерви з 12 години до 12 години 30 хвилин, а також без перерви з 14 години до 16 години та до завершення розгляду питань порядку денного (*Шум у залі*). Сьогодні є два законопроекти. Добре, нехай буде так: до завершення розгляду пенсійної реформи (*Шум у залі*).

Колеги, це друге читання, ми можемо його розглядати (*Шум у залі*).

Отже, прошу проголосувати за пропозицію працювати до завершення судової і пенсійної реформ. Прошу підтримати, колеги. Голосуємо, покажемо здатність парламенту працювати ефективно.

Прошу кожного голосувати, кожен голос має вагу. Прошу підтримати. Голосуємо!

«За» – 186.

Колеги, прошу зайти до залу, я поставлю ще раз на голосування.

Отже, я прошу підготуватися до голосування. Я поставлю ще раз пропозицію на голосування. Прошу всіх сконцентруватися. Фактично це голосування сьогодні дасть відповідь на запитання, чи встигнемо ми розглянути пенсійну реформу (*Шум у залі*). Питання, яке зараз голосується, відкриває для нас шанс, щоб ми змогли розглянути пенсійну реформу.

Я ще раз ставлю на голосування пропозицію, яку озвучив для стенограми, працювати сьогодні без перерв і розглянути судову і пенсійну реформи.

Прошу голосувати. Підходьте, будь ласка, і прошу підтримати. Голосуємо, колеги.

«За» – 214.

Не вистачає 10 голосів людей, які здатні працювати ефективно. Я прошу всіх зайти до залу і зайняти робочі місця. Я ставлю три рази на голосування, колеги. Це організація роботи Верховної Ради. Нам бракує всього кількох голосів для ефективної роботи парламенту.

Колеги, прошу зайняти робочі місця. Зараз будемо голосувати. Це проста і зрозуміла пропозиція: працювати сьогодні без перерв і розглянути судову та пенсійну реформи. Ми цілком встигаємо, колеги. Я переговорив з усіма головами фракцій. Ми цілком встигаємо розглянути і судову, і пенсійну реформи. Для цього потрібні тільки політична воля і відповідальність перед українським суспільством, перед українськими пенсіонерами.

Я прошу, колеги, відсунути політичні спекуляції і суперечності. Прошу підготуватися до голосування і підтримати українських пенсіонерів, підтримати розгляд судової і пенсійної реформ. Колеги, нам бракує всього кількох голосів для ефективної роботи. Прошу проголосувати і підтримати. Голосуємо! Кожен голос має вагу. Прошу підтримати.

«За» – 215.

Колеги, до 12 години я ще раз поставлю це питання на голосування.

Продовжуємо розгляд поправок і переходимо до наступного розділу. Прошу підготуватися до виступу голову комітету (*Шум у залі*).

Я ще раз ставитиму це питання на голосування, колеги. Я бачу, що деякі фракції пропонують компромісні варіанти. Зараз зберемося і порадимося. Можливо, одну перерву залишимо, можливо, знайдемо компромісний варіант.

Отже, переходимо до порівняльної таблиці до розділу III проекту Закону «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів».

Колеги, ми проведемо консультації, і через 10 хвилин я ще раз поставлю на голосування. Прошу зараз підійти до мене голів фракцій, які пропонують компромісні пропозиції, і через 10-15 хвилин я ще раз поставлю на голосування.

Отже, колеги, переходимо до наступного розділу порівняльної таблиці.

Олена Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С., секретар Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Я бачу, що в залі є дуже багато людей. Зараз ми нарешті маємо шанс попрацювати, всі дуже хочуть працювати, і я одразу звернуся до пана Гройсмана. Будь ласка, не шантажуйте парламент, ви можете завтра своїм рішенням підвищити пенсії! А нам дайте працювати над судовою реформою.

Колеги, зараз ви можете замінити всі русизми, які були в кодексі. Ми спробували це зробити, але в залі було мало депутатів. Зараз вас достатньо. Ви хочете працювати? 214 депутатів проголосували за роботу без перерв, будь ласка, проголосуйте за заміну русизмів. Поправка 1, підтримайте.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо.

Зупиніть голосування. Голова комітету просить слова. Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Шановні колеги, щоб зняти всі спекуляції, я хочу від імені комітету пояснити, чому на цьому етапі ми не змогли врахувати запропонованої термінології. Справа в тому, що в разі, якщо ми її врахуємо в окремих законодавчих актах або шляхом внесення змін до окремих законодавчих актів, це породить серйозний термінологічний хаос.

Уявіть собі, до частини кодексу ми вводимо нові поняття, а в решті – у 90 відсотках кодексу, які ми не чіпаємо цим проектом закону, залишається стара термінологія! Цього допускати не можна.

Крім того, тоді треба змінювати все досудове слідство, законодавство про оперативно-розшукову діяльність, виборче законодавство, трудове законодавство, Регламент Верховної Ради України.

Давайте розумно вчиняти. Від імені комітету ми запропонували компроміс. Ми готові взяти на себе ініціативу і запропонувати законопроект про комплексні зміни термінології всього українського законодавства одномоментно. Тоді це матиме сенс.

Долучайтесь, разом будемо змінювати, і не зловживайте, не маніпулюйте цими речами, бо ви зараз робите велику шкоду (*Оплески*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Колеги, голова комітету роз'яснив позицію. Наголошую, що зміни термінології стосуються лише 15-16 поправок.

Я хочу звернутися до автора поправки 1. Ви почули позицію голови комітету. Ви наполягаєте на голосуванні? Так.

Голосуємо, будь ласка.

«За» – 90.

Наступні поправки так само стосуються термінології. Автор наполягає на тому, щоб ми голосували. Я буду ставити по порядку.

Поправка 2. Голосуємо, будь ласка.

Пані Сотник просить слова. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Дякую. Я дозволю собі відповісти на коментар голови комітету.

Передусім чотири процесуальні кодекси, за які ми зараз голосуємо, є базовими, основними, і внесення змін до них абсолютно не

означає, що буде якась мішанина в інших кодексах, тому що це процес окремо адміністративного судочинства, окремо цивільного, окремо господарського.

Ви говорите про зміну термінології. Багато з тих термінів, які ми пропонуємо, є суто процесуальними, вони не вживаються в багатьох інших законах, наприклад, такі терміни як «неявка» або «неприбуття». Яким чином заміна термінів у Кодексі адміністративного судочинства може розбалансувати інше законодавство? Ні, це, нарешті, поставить крапку в тому, що ми використовуємо русизми в офіційному судочинстві нашої країни.

Тому ми наполягаємо на тому, щоб усі поправки було поставлено на голосування і просимо зал підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ми поставимо на голосування по порядку всі поправки, що стосуються зміни термінології.

Поправка 2. Голосуємо.

«За» – 71.

Поправка 3, якою пропонується слова «пред'явлення позову» замінити словами «подання позову». Прошу голосувати.

«За» – 62.

Поправка 4, якою пропонується слова «пред'являти позов» замінити словами «подавати позов». Прошу голосувати.

«За» — 68.

Поправка 5, якою пропонується слова «приймати участь» замінити словами «брати участь». Прошу голосувати.

«За» – 63.

Поправка 6, якою пропонується слово «вправі» замінити словами «має право» і «мають право». Прошу голосувати.

«За» – 72.

Поправка 7, якою пропонується слово «правомочний» замінити словом «повноважений». Прошу голосувати.

«За» – 73.

Поправка 8, якою пропонується слово «подача» замінити словом «подання». Прошу голосувати.

«За» – 68.

Поправка 9, якою пропонується слово «відстрочка» замінити словом «відтермінування». Прошу голосувати.

«За» – 65.

Поправка 10, якою пропонується слово «розстрочка» замінити словом «розтермінування». Прошу голосувати.

«За» – 63.

Поправка 11, якою пропонується слово «відзив» замінити словом «відповідь». Прошу голосувати.

«За» – 73.

Поправка 12, якою пропонується слово «зал» замінити словом «зала».

«За» – 67.

Поправка 13, якою пропонується слово «доход» замінити словом «дохід».

«За» – 76.

Поправка 14, якою пропонується слова «за виключенням» замінити словом «крім» (*Шум у залі*).

Що це? Ми голосуємо поправки. Яка в тебе проблема? Я зачитую поправки.

«За» – 62.

Поправка 15, якою пропонується слово «оскаржуваний» замінити словом «оскаржений».

«За» – 63.

Поправка 16, якою пропонується слова «ніякий доказ» замінити словами «жоден доказ».

«За» – 68.

Поправка 17, якою пропонується слова «фактичні обставини» замінити словом «обставини» (*Шум у залі*).

Такі поправки, ми за ними йдемо.

«За» – 58.

Поправка 18 Журжія, якою пропонується слова «Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України» замінити словами «Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

Поправка 19 народних депутатів Тимошенко і Одарченка. Не наполягають.

Поправка 20 народного депутата Журжія. Не наполягає.

Поправка 21 народного депутата Мельника. Не наполягає.

Поправка 22 народного депутата Івченка. Не наполягає.

Поправка 23 народного депутата Ківалова. Не наполягає.

Поправка 24 народного депутата Євтушка. Не наполягає.

Поправка 29 народного депутата Ківалова. Не наполягає (*Шум у залі*).

Хвилину. Я оголосила (*Шум у залі*). Я чую, не глуха, ви не повірите.

Поправку 25 вашого колеги народного депутата Сидоровича враховано. Ви наполягаєте? (*Шум у залі*). Тоді про що ви говорите? Давайте я поставлю зараз поправку 25 для підтвердження.

Поправка 32 народного депутата Довбенка. Не наполягає.

Поправка 33 народного депутата Довбенка. Не наполягає.

Поправка 34 народних депутатів Сидоровича, Сироїд, Сотник. Не наполягають.

СОТНИК О.С. Ми наполягаємо!

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 34 народних депутатів Сидоровича, Сироїд, Сотник. Прошу.

СОТНИК О.С. Передусім я хочу звернути увагу народу України на результати голосування, як окремі депутати підтримують українську мову, і дуже сподіваюся, що жодні ваші докази не вплинуть на підвищення грамотності і вживання української мови під час здійснення судочинства.

Щодо поправки 34. Вона стосується того, що автори цього законопроекту значно обмежили адміністративну юрисдикцію тільки відповідними спорами. Водночас стаття 19 цього кодексу, якою визначається юрисдикція адміністративних судів, значно ширша.

Ми просимо підтримати нашу поправку, щоб люди могли, дійсно, скористатися в повному обсязі адміністративним судочинством для того, щоб захистити свої права від свавілля державних органів влади.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 34. Будь ласка.

«За» – 71.

Поправка 37 народного депутата Івченка. Не наполягає.
Поправка 38 народного депутата Сидоровича.
Будь ласка, увімкніть мікрофон Сотник.

СОТНИК О.С. Дякую. Я ще раз спробую все-таки достукатися з приводу редакції, яку ми залишаємо. Якщо ми не розширимо відповідно до статті 19 цього кодексу юрисдикції адміністративних судів, то визначення публічно-правового спору, яке пропонується в даному проекті, за змістом буде набагато вузким, ніж адміністративна юрисдикція, яка визначена в статті 19. Тому ще раз дуже прошу, підтримайте, будь ласка, цю поправку, щоб не обмежувати права людей на справедливий суд.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Це поправка 38. Будь ласка, голосуємо.
«За» – 66.

Поправка 41 народного депутата Тимошенко.
Будь ласка, увімкніть мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую. Шановна Ірино Володимирівно, у мене до вас величезне прохання. Ми й так уже український парламент перетворили на найгірший український колгосп. То я вас прошу хоча б мінімально оголошувати результати голосування, принаймні чи підтримано поправку, чи не підтримано. Я вже не кажу про те, щоб оголошувати результати, скільки «за», «проти» чи «утрималися». Я навіть не згадую про те, щоб показувати по фракціях, але хоча б чи підтримано, чи не підтримано поправку треба, напевно, оголошувати в мікрофон. Це перше.

Друге. Поправка 41. Насправді, мені здається, що комітет, знаєте, трохи за Фрейдом сформулював норму, що, виявляється, суд у нас вирішує справу. Це калька з російської мови – «решать дело». Ну, вони звикли «решать дела», тому і написали «вирішує справу». Насправді в нас вирішуються спори, а не справи. Тому лише здається, що це технічна правка, але за Фрейдом це показує ідеологію тих хлопців, які голосували і за поправки, і за законопроект у першому читанні. Не треба «решать дела», не треба!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 41. Голосуємо.

«За» – 77.

Поправку не підтримано.

Поправка 45 народних депутатів Тимошенко, Одарченка.

Одарченко. Будь ласка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, у нинішній практиці адміністративних судів існує питання, яке так і залишається без остаточної відповіді: чи є народні депутати та депутати місцевих рад суб'єктами владних повноважень? Позиція Вищого адміністративного суду щодо цього така: суб'єктами є лише відповідні ради, а депутати владних повноважень не мають. Але суди все одно часто не можуть вирішити, в якому саме судочинстві слід оскаржувати дії окремих депутатів. Тому пропоную чітко визначити, що депутати окремо від ради не є суб'єктами владних повноважень та відповідно позови щодо них розглядаються у цивільному судочинстві.

Шановні друзі, зараз суспільству намагаються пояснити, що затягується час. Немає жодних перепон для підвищення пенсій, є відповідні закони, які дають змогу і осучаснити, і індексувати пенсії. Просто треба це зробити.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 45. Будь ласка.

Водночас я звертаюся до авторів поправок з проханням говорити за текстом поправок.

«За» – 57.

Поправку не підтримано.

Повертаємося до поправки 42, яку було частково враховано, але автори наполягають.

Увімкніть мікрофон Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Дякую, пані головуюча. Поправку 42 було враховано частково, але не в тій частині, яка є принциповою для нас. Ми внесли зміни до Конституції України у зв'язку з реформою у сфері судочинства, і статтею 129 Конституції України чітко встановлено: «Судочинство провадиться суддею одноособово, колегією суддів чи судом присяжних». Відповідно для нас критично важливим є те, щоб даний законопроект відповідав Конституції. Для того щоб він відповідав Конституції, ми маємо слова «колегія, інший, визначений цим

Кодексом склад адміністративного суду» замінити словами «колегія суддів у складі, визначеному цим Кодексом». Це означає приведення у відповідність до Конституції України.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, голосуємо.

«За» – 64.

Поправку не підтримано.

Поправка 46 народних депутатів Сидоровича, Сироїд, Сотник.

Наполягає Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Дякую. У даній поправці ми пропонуємо виключити з пункту 7 частини першої статті 4 слова «або наданні адміністративних послуг», тому що фактично надання адміністративних послуг і є владною управлінською функцією. Тож у принципі ця стаття поглинає дану термінологію, і безграмотно окремо це виділяти.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 56.

Поправку не підтримано.

Наступні поправки 57 і 58 народних депутатів Сидоровича, Сироїд, Сотник стосуються одного і того ж питання. Не наполягають.

Поправка 57.

Сотник. Будь ласка. Озвучте відразу і поправку 58, якщо наполягаєте.

СОТНИК О.С. Поправки 57 і 58 стосуються терміна «нормативно-правовий акт», у самому визначенні якого перераховуються кілька моментів, які один одному суперечать. Акт за своєю суттю є дією, тому ми пропонуємо привести термінологію у відповідність до теорії права і до практики, яка на сьогодні вже склалася. У зв'язку з цим я прошу підтримати поправки 57 і 58.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 57. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 63.

Поправку не підтримано.

Поправка 58. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 58.

Поправку не підтримано.

Поправка 60.

Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Це також важлива поправка, тому що мова йде про термін «індивідуальний акт». Визначення, яке пропонується комітетом до другого читання, значно спрощує формулювання, тому що насправді норма «дія якого вичерпується його виконанням» не може бути універсальною, вона не покриває всіх індивідуальних актів, тому що не всі індивідуальні акти в принципі потребують виконання. Є такі індивідуальні акти, як, наприклад, надання дозволу, які мають певний строк, і відповідно вони не вміщуються в цю формулу.

Тому ми пропонуємо викласти це формулювання в редакції, яку запропоновано у поправці 60.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 60.

Поправку не підтримано.

Поправка 6. Народний депутат Євтушок наполягає.

Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ЄВТУШОК С.М., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту (одномандатний виборчий округ № 156, Рівненська область, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). У поправці 61 пропонується пункт 20 статті 4 викласти в такій редакції: «20) адміністративна малозначна справа – адміністративна справа незначної складності, у якій характер спірних правовідносин, предмет доказування та склад учасників тощо не вимагають проведення підготовчого провадження та (або) судового засідання для повного та всебічного встановлення її обставин».

Прошу дану поправку поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, голосуємо поправку 61.

«За» – 62.

Поправку не підтримано.

Поправка 68. Одарченко наполягає?

Будь ласка, увімкніть мікрофон (*Шум у залі*).

Я вже оголосила. Потім повернемося до вашої поправки.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, стаття 5 містить виключний перелік рішень, які можуть приймати адміністративні суди. Але ця стаття суперечить подальшим положенням кодексу. Так, наприклад, у виборчих спорах суди можуть включати виборців до списку виборців, а також встановлювати факт порушення законодавства про вибори. Існують і інші аналогічні приклади.

Тому пропонуємо доповнити перелік рішень, які мають право приймати суди, фразою «іншими рішеннями, передбаченими цим Кодексом».

Прошу поставити нашу поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка, поправку 68.

«За» – 54.

Поправку не підтримано.

Повертаємося до поправки 67 народного депутата Долженкова. Прошу.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Дякую. Велике прохання дуже уважно ставитися до нумерації поправок, оскільки фракція «Опозиційний блок» також брала участь у розробці цього законопроекту і подала багато пропозицій.

Суть поправки полягає в такому. Руслане, голово комітету, звертаюся до вас для того, щоб ви закликали депутатів все-таки підтримати поправку 67.

Предметом спору не може бути «визнання дій суб'єкта владних повноважень протиправними та зобов'язання утриматися від вчинення певних дій». У нас дія або вчинена і є протиправною, або вона не вчиняється, або є намір вчинити. Я розумію, що це юридична формальність, але перед вчиненням ми зобов'язуємо суб'єкта владних повноважень утриматися від вчинення певних дій. Я пропоную сполучник «та» замінити сполучником «або». Це юридична формальність, але вона дуже суттєва.

У мене прохання до залу підтримати цю технічну, але важливу пропозицію. Неможливо визнавати дію протиправною...

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 67 Долженкова. Будь ласка.

«За» – 75.

Поправку не підтримано.

ПАРУБІЙ А.В. Колеги, хочу повідомити, що я буду ще раз ставити на голосування пропозицію працювати без перерви після ранкової перерви з 12 години 30 хвилин. Це компромісний варіант. Пропонується перерву з 12 години до 12 години 30 хвилин залишити, але працювати без обідньої перерви. Це пропозиція голови комітету.

Після 12 години 30 хвилин я ще раз поставлю на голосування свою пропозицію працювати без обідньої перерви. Тому прошу всіх після 12 години 30 хвилин прибути до залу, і я буду просити ще раз народних депутатів підтримати пропозицію працювати без перерви до вичерпання порядку денного.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 73 Одарченка. Не наполягає.

Поправка 78 народного депутата Євтушка. Наполягає.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Євтушка.

ЄВТУШОК С.М. Пане голово комітету, у цій поправці я пропоную в частині третій статті 7 фразу «після винесення рішення» замінити фразою «зупиняє провадження у справі» та додати такий абзац: «Після прийняття рішення Конституційним Судом України суд поновлює провадження у справі та приймає рішення з урахуванням позиції Конституційного Суду України».

Прошу проголосувати за дану поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 59.

Поправку не підтримано.

Поправка 85. Сотник наполягає.

СОТНИК О.С. Поправка 85. Народу України, звертаю увагу, що ми перейшли до розгляду статті 10 Кодексу адміністративного судочинства України. Гласність суду – це ключова гарантія, яка дає можливість громадянськості, журналістам, учасникам процесу контролювати те, що відбувається в суді. Такою редакцією статті 10, яка прийнята у першому читанні, вас фактично позбавляють можливості, щоб суд був публічним і щоб гласність була першочерговою.

Тому я прошу в даному випадку, врахувавши поправку 85, виключити будь-які обмеження щодо можливості будь-якої особи бути присутньою на засіданні суду. Особа має право бути присутньою на засіданні суду, і жодних документів не повинні від неї вимагати. Документи мають право перевіряти лише в той момент, коли особа заходить безпосередньо до приміщення суду. Увесь інший час будь-яка особа має право бути присутньою на судовому засіданні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 65.

Поправку не підтримано.

Поправка 86 народного депутата Власенка.

Увімкніть мікрофон, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Ірино Володимирівно. Ми зараз розглядаємо зміни до Кодексу адміністративного судочинства. Просто щоб усі розуміли, про що йдеться. Мова йде про спори, коли громадянин судиться із свавіллям держави. То що нам пропонують? Нам пропонують чергову ідеологію Порошенка, коли під час найбільш резонансних спорів між громадянином і державою в будь-якому вигляді, виявляється, будь-який судовий клерк найнижчого рівня (за всієї поваги до судових клерків) визначатиме, чи можна бути присутнім у залі судового засідання, чи не можна, бо саме цей клерк визначатиме, чи є в залі судового засідання вільні місця, чи немає. Справа може слухатися навіть у такому залі, як зал Верховної Ради, але вийде клерк і скаже: «Немає вільних місць – і до побачення».

Тому мова йде про те, що Порошенко хоче закрити від громадськості всі спори, пов'язані з оскарженням неправомірних дій держави

в усіх виглядах. За це не можна голосувати. Це ідеологічне питання, його треба знімати.

Прошу підтримати поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка, поправку 86.

«За» – 68.

Поправку не підтримано.

Поправка 87 народних депутатів Івченка, Крулька, Євтушка.

Народний депутат Крулько. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І. Я продовжу думку мого колеги Сергія Власенка. Це та сама частина третя, яка стосується того, як забезпечити можливість осіб бути присутніми в судовому засіданні. Ми говоримо про те, що засідання суду відбувається відкрито і гласно. Ну, які ж можуть бути відкритість і гласність, якщо за суб'єктивною думкою однієї особи стосовно того, є вільні місця чи немає, вирішуватиметься, чи може особа бути присутньою в залі засідань, чи ні?

Тому в поправці 87 ми пропонуємо таку редакцію частини третьої статті 10: «Особа, які бажають бути присутніми у судовому засіданні, безперешкодно допускаються судовим розпорядником до зали судових засідань за наявності вільних місць...». А якщо в залі немає місць, то принаймні забезпечте можливість трансляції цього судового засідання, щоб, дійсно, всі особи могли знати, що відбувається в суді, як проходить судовий процес і чи був він хоча б трохи гласним і відкритим.

Прошу підтримати поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 67.

Поправку не підтримано.

Поправка 88 народного депутата Власенка.

Увімкніть мікрофон.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Ірино Володимирівно. Під час обговорення двох попередніх поправок ви чітко бачили, що фракція «Батьківщина» пропонує різні варіанти, як вийти з цієї ситуації. Але, на жаль, Петро Порошенко вперся, знаєте, як... Ну, добре, кожен сам

додумає, як хто. Так ось він вперся і каже: ні, не буде гласних судових процесів, коли громадянин судиться з державою!

«Батьківщина» пропонує різні варіанти вирішення цього питання – більш компромісні, менш компромісні, але ми пропонуємо, не зтягуючи, як там кажуть, розгляду справ.

Ми пропонуємо дозволити проведення відкритих гласних судових процесів, тому що для нас це питання ідеології цього законопроекту. В цих поправках виявляється ментальність, світогляд тих людей, які за це голосують. Люди, які за це голосують, голосують за закриті судові процеси, за недопуск людей до залів судових засідань. Це принципові ідеологічні речі.

Саме тому ми вимагали підтвердження поправки 89, підтримання поправки 87 і зараз наполягаємо на поправці 88.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Комітет говорить, що вони це врахували.

Голосуйте, будь ласка (*Шум у залі*).

Не сваріться, ми йдемо за поправками. Будете сваритися, ми ніколи не дійдемо до кінця.

«За» – 68.

Не підтримано вашу поправку, пане Власенко.

Поправка 89.

Будь ласка, увімкніть мікрофон пані Сотник.

СОТНИК О.С. Поправка 89. Частиною четвертою статті 10 пропонується встановити, що суд, по суті, може видалити із залу будь-яку особу, і дуже широко виписані повноваження суду у зв'язку з цим.

Більше того, у цій же статті 10 є частина сімнадцята, у якій говориться про те, що якщо засідання суду було закритим, то зачитуватимуться лише вступна і резолютивна частини рішення суду. Це означатиме, що людина навіть не знатиме, що є в тексті цього рішення.

Уявіть собі, що цією статтею ви робите! Тільки через таку редакцію цієї статті, я вважаю, депутати не мають права за це голосувати, тому що ви відсуваєте назад конституційну гарантію гласності суду. Такого не було навіть у попередньому кодексі!

Тому я ще раз наполягаю без жодних компромісів виключити цю частину з даної статті.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 89. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 68.

Поправку не підтримано.

Поправка 91 Власенка.

Увімкніть мікрофон, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Я ще раз хочу зазначити, що реальна гласність судового процесу – це чи не єдиний здобуток у системі судоустрою, якого ми досягли в період з 2014 по 2017 роки, коли дозволили без будь-яких додаткових дозволів суду здійснювати фото-, відеофіксацію, до речі, з будь-якого місця в залі судового засідання. Це почало приносити свої плоди, почали з'являтися в публікаціях звіти про судові процеси, суди почали повертатися до законності, хоча б частково виносити справедливі рішення.

Тому я ще раз наголошую: гласність судового процесу є одним із основних ідеологічних питань цього законопроекту. Без гласності судового процесу неможливо забезпечити неупередженість і законність судових рішень, а відтак ми вимагаємо голосування за поправку 91.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо за цю поправку, будь ласка.

«За» – 63.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 92.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Євтушка.

ЄВТУШОК С.М. Ну, експерти, громадянське суспільство вже охрестили Господарський процесуальний кодекс рейдерським. Ми пам'ятаємо, як змінювався в цій сесійній залі Кримінальний процесуальний кодекс, який дає можливість зараз випускати одеських сепаратистів, мерів-сепаратистів і таке інше. Тепер ми беремося за інші кодекси.

У моїй поправці мова йде про гласність і про трансляцію. Я пропоную частину шосту статті 10 викласти в такій редакції: «Пряма трансляція, у тому числі в мережі Інтернет, судового засідання здійснюється з дозволу суду, який викладається у формі ухвали з переліком засобів масової інформації, які надали свої заяви про здійснення такої трансляції. У разі надання судом дозволу на пряму трансляцію

судового засідання встановлювати обмеження у такому трансляванні будь-якому засобу масової інформації суду забороняється. Якщо всі учасники справи беруть участь у судовому засіданні в режимі відео-конференції, здійснюється транслявання перебігу судового засідання в мережі Інтернет в обов'язковому порядку».

Прошу поставити...

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 64.

Поправку не підтримано.

Поправка 94.

Увімкніть мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Вкотре мушу зазначити, що ми розглядаємо зараз цілий блок ідеологічних поправок не з точки зору політизації, а з точки зору ідеології реформи, тому що не може реформа спрямовуватися на звуження прав громадян, на звуження доступу до правосуддя, на звуження механізмів забезпечення неупередженості і гласності судового процесу. Ну, не може реформа на це спрямовуватися.

Тому, на жаль, те, що ми зараз голосуємо, це ніяка не реформа, це спроба Порошенка узурпувати контроль над судовою системою. При цьому він дійшов до такого, вибачте, маразму, що в нас суди будуть визначати місце, з якого треба проводити відеозйомку. Тобто якщо, припустимо, представник сторони визначить проводити відеофіксацію судового процесу самостійно, власними засобами, а суддя йому скаже: «Ти повинен стояти в куточку і звідти вести фото-і відеозйомку», – це буде, знаєте, ілюстрація правосуддя по-порошенківськи.

Забудьте про правосуддя Януковича, тепер буде правосуддя по-порошенківськи!

ГОЛОВУЮЧА. Я все-таки прошу шановних промовців зосереджуватися на поправках, а не давати політичні коментарі.

Шановний доповідачу, голосуємо вашу поправку 94.

«За» – 63.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 95. Євтушок наполягає? Не наполягає.

Поправка 96 народних депутатів Одарченка і Тимошенко. Наполягаєте, Юліє Володимирівно? Не наполягає.

Поправка 97 народного депутата Власенка.

Сергій Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую. Шановна Ірино Володимирівно, спеціально для вас я можу трохи повільніше говорити, щоб було зрозуміліше. Так ось поправки, пов'язані з гласністю судового процесу, це поправки засадничого характеру. Тому не можна казати про окрему поправку, не говорячи про засади судового процесу, і про те, що зараз витворює ця Верховна Рада із судовою системою на чолі з Порошенком, який є автором цього законопроекту.

Поправка 97 стосується ситуації, що, виявляється, суд може абсолютно за власною ініціативою сказати, що не можна проводити відео- і фотофіксації судового процесу. Просто захотів і сказав, що не треба проводити, тому що він вигадав, що це якось йому заважає відправляти правосуддя чи щось інше вчиняти. Це прямий шлях до закритих неправосудних і нечесних судових рішень.

Я ще раз звертаю увагу, що ми зараз обговорюємо Кодекс адміністративного судочинства. Це коли люди судяться з владою, коли влада порушує їх права, і люди йдуть захищати свої права й інтереси. А ви забороняєте їм за таким кодексом проводити відеозйомку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 66.

Поправку не підтримано.

Поправка 99. Не наполягає Євтушок.

Поправка 100.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Сотник.

СОТНИК О.С. Я звертаюся до тих людей, які кожного року йдуть до судів судитися з владою. Абсолютно повністю погоджуюся, що це завжди нерівні умови, тому що влада має механізми, володіє в адміністративному процесі всіма доказами, а людина не захищена.

Фото-, відеофіксація була задумана для того, щоб нівелювати корупційні ризики і створити рівні умови, щоб людина могла себе захистити від зловживань.

Відповідно до частини восьмої статті 10 суддя (так, за мотивованою ухвалою) може позбавити людей можливості фото-, відеозйомки, трансляції судового засідання в мережі Інтернет. Це означає, що суддя може просто мотивувати, наприклад: заважає об'єктивному розгляду справи. Все, цього достатньо для того, щоб ухвалу було прийнято, і ви не зможете показати світу, як судочинство знущається над вами і вашими правами.

Тому ще раз прошу підтримати нашу поправку і виключити дану частину зі статті 10.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, голосуємо.

«За» – 76.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 101. Наполягає Євтушок.

Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ЄВТУШОК С.М. Я хочу підтримати свого колегу Сергія Власенка, який намагається разом з «Батьківщиною» донести до українського народу, що ж відбувається у сесійній залі. Насправді, це ніяка не реформа, але ініціатор – Президент України – намагається закрити двері судів для людей, для громадськості, і всі наші намагання через поправки виправити, вибачте, цей мотлох, який написаний у змісті цього законопроекту, марні, на жаль.

У своїй поправці я пропоную підтримати частину дев'яту статті 10. Прошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 62.

Поправку не підтримано.

Поправка 102 Одарченка і Тимошенко. Не наполягають.

Поправка 105.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Поправка 105 також стосується додаткових елементів гласності судового процесу. Мова йде про те, що ми вже обговорювали, розглядаючи зміни до Господарського процесуального і Цивільного процесуального кодексів, щоб запровадити можливість роздруківки стенограми із аудіозапису. Така система працює у Верховній Раді. Так, вона видає стенограму через три, чотири, чи п'ять днів, але з цим немає жодних проблем.

Давайте запровадимо аналогічний механізм у судах, щоб у разі, якщо є клопотання щодо окремого судового засідання і людина потребує письмової стенограми (не обов'язково в кожному засіданні), без жодних проблем у технічному сенсі забезпечити людині доступ і до такого матеріалу, як стенограма судового процесу, яка просто за електронною програмою трансформована із офіційного запису.

Так робиться в усьому світі. З цим проблеми є тільки в Україні, тому що є бажання закрити судовий процес.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Ставиться на голосування поправка 105.

«За» – 71.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 110. Одарченко не наполягає.

Поправка 111.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Ви знаєте, диявол завжди криється в деталях. Можна зробити декларативну заяву, але кожен процесуаліст знає, що якщо не встановлено строків, то це голослівні речі. Дійсно, за цією статтею особи, які не брали участі в справі, наділяються певними правами. Але в ній абсолютно не визначено, в який строк це право може бути або повинно бути реалізоване. Тобто це певна декларація, і ми знаємо, на жаль, які зловживання відбуваються в ситуаціях, коли певні процедури чітко не обмежені строками.

Саме тому ми пропонуємо, залишивши цю статтю, доповнити її словами «не пізніше п'яти днів з моменту отримання судом відповідного клопотання». Тобто зміст залишається, але ми встановлюємо строк, який надається суду на виконання тих обов'язків, які визначаються в цій статті. Це правильно, тому що це додатково убезпечить

сторони, які не брали участі в справі, але щодо яких вирішено спір. Ми вважаємо, що це було б коректно і справедливо, хоча це може виглядати і як технічна правка.

Прошу підтримати поправку 111.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо.

«За» – 65.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 112.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Ми обговорюємо зараз поправки, пов'язані з інформацією щодо вказаної справи і Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою. Насправді редакція, запропонована комітетом, викликає певні сумніви в тому, що розголошення інформації про учасників справи може не відповідати вимогам про захист персональних даних. Тому що ви всі знаєте, що на сьогодні в Єдиному реєстрі судових рішень публікуються судові рішення, де просто зазначається: особа 1, особа 2, особа 3 тощо. Зараз нам пропонують повністю публікувати прізвища та імена учасників судового процесу. Над цим треба подумати, і ми таку пропозицію висловили в поправці 112.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка, за поправку 112.

«За» – 67.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 113.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Власенка. Можете відразу висловитися і щодо поправки 114.

ВЛАСЕНКО С.В. Я скористаюся вашою порадою і виступлю також і щодо поправки 114.

Мова йде про те саме – про відкритість інформації, яка публікується. Я ще раз наголошую, що на нашу думку, треба було б реально подискутувати (ми були готові до цього, але, на жаль, такої дискусії не відбулося в комітеті), чи є публікація інформації щодо учасників справи порушенням або непорушенням Закону «Про захист персональних даних». Тому ми й запропонували поправку 114 для

обговорення. На жаль, комітет її не підтримав. Просимо підтримати зараз.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 66.

Поправку не підтримано.

Поправка 117. Євтушок, Крулько наполягають.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Крулька.

КРУЛЬКО І.І. Я хочу звернутися до голови комітету. Пане Руслане, повідомте, будь ласка, щодо вчорашнього засідання: якщо відбулося засідання комітету, то які поправки було враховано додатково? Тому що деякі поправки ми доповідаємо, а ви кажете, що цю поправку вже було враховано. Ще раз про це скажіть або роздайте поправки для того, щоб ми могли нормально працювати над законопроектом і дуже чітко розуміти, як ідемо за Кодексом адміністративного судочинства.

Щодо поправки 117. Ми виклали в ній в нову редакцію статті 12 щодо форми адміністративного судочинства і чіткіше визначили ті речі, які мають бути в цій статті. Тому я пропоную колегам підтримати нашу поправку 117, але також надати інформацію стосовно того, що все-таки було враховано комітетом додатково в таблиці.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голова комітету сказав, що він скористається своїм правом підсумувати обговорення в кінці. Тому голосуємо за вашу поправку, яку не було враховано.

«За» – 59.

Поправку не враховано.

Поправки 118 і 119 народного депутата Долженкова.

Прошу ввімкнути мікрофон Долженкова.

ДОЛЖЕНКОВ О.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Шановні громадяни, однією з новел законопроекту № 6232 в частині внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства є запровадження інституту спрощеного позовного провадження. Що це означає? Цей інститут є аналогом інституту письмового провадження, але відмінності полягають у тому, що письмове провадження відбувається за

ініціативою сторін, відповідно суд розглядає справи за наявними матеріалами справи, письмовими доказами. Спрошене провадження передбачає можливість розгляду справи без присутності означених осіб, і, що гірше, передбачає невичерпний перелік випадків, коли може відбуватися ініціювання розгляду справи саме в форматі спрощеного позовного провадження.

Суть поправки 118 полягає в тому, щоб спрошене позовне провадження мало місце лише у випадку розгляду справ незначної складності з виключенням випадків щодо інших справ, для яких пріоритетним є швидке вирішення. Річ у тім, що швидке вирішення справ може призвести до неякісного рішення і порушення...

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 118. Прошу.

«За» – 57.

Поправку не враховано.

Поправка 119. Голосуємо.

«За» – 58.

Поправку не враховано.

Поправка 124 народного депутата Долженкова. Наполягаєте? Не наполягаєте.

Поправка 125. Власенко наполягає.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Я пропоную всім послухати, як формулюється у проекті закону згідно з рішенням комітету: «Для цілей цього Кодексу справами незначної складності є... інші справи, у яких суд дійде висновку про їх незначну складність...». Тобто так формулюється, що таке «справи незначної складності», до яких застосовуються так звані спрощені процедури без участі сторін, без будь-якого формального повідомлення сторін і таке інше.

Тобто вашу справу підіпхнуть під категорію «інші справи», тому що буде якась незрозуміла домовленість між відповідачем і судом, і вам розкажуть, що це була справа незначної складності. Вас не запросять, без вас винесуть рішення, ви не будете знати, вам на якусь невідому електронну адресу відправлять повідомлення, так само відправлять туди і судові рішення.

Ось що нам пропонує Порошенко як судову реформу. На жаль, це до реформи точно не має ніякого відношення і, чесно кажучи, до судочинства також.

Прошу підтримати поправку 125.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка.

«За» – 56.

Поправку не підтримано.

Поправка 132 народного депутата Левченка. Не наполягає.

Поправка 133.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Поправка 133 стосується функціонування так званої Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. У поправці ми пропонуємо включити перелік функцій цієї системи безпосередньо до законопроекту, щоб потім не було з цим жодних зловживань. Тому що законодавець, я маю на увазі Порошенка і комітет, пропонує нам просто написати, що така система є, а які вона функції виконує, ніхто не знає. Ми просимо це чітко сформулювати в одній статті, зазначити, які функції виконує ця система, щоб не було можливості розширено тлумачити. Це перше.

Друге. Я хочу звернути увагу на те, хто сьогодні затуляє розгляд цього питання. Коли мій колега Крулько звернувся до голови комітету з проханням повідомити про нібито вчорашнє засідання комітету, на якому нібито, я наголошую, щось там ухвалили, нам сказали: ні, цього не буде, ми й далі будемо оголошувати ті поправки, які нібито вчора розглянув комітет. То хто затуляє розгляд цього законопроекту?

Прошу підтримати...

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 135.

Народний депутат Власенко. Прошу.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Оксано Іванівно. Я ще раз повертаюся до питання, що якщо вчора було якесь засідання комітету, на якому нібито якісь поправки було підтримано, якісь – не підтримано, просимо повідомити про це, щоб ми не повторювали тих поправок, які нібито комітет врахував після нашої нищівної критики впродовж цілого тижня.

Поправка 135 стосується того, що треба якісніше здійснювати законодавчу техніку і формулювати питання, які відносяться до правової регламентації цією нормою, тому що мені незрозуміло, чому згадуються певні документи, які подає позивач, а інші документи чомусь не згадуються. Мабуть, треба ввести певну узагальнюючу формулу, яку ми пропонуємо цією поправкою.

Але я ще раз звертаюся і до головуючого на засіданні, і до голови комітету. Якщо вчора відбулося засідання комітету, про яке нам нічого не відомо, якщо якісь наші поправки підтримано, прошу оголосити ці поправки для того, щоб ми могли ефективніше працювати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую. Ви наполягаєте на голосуванні?

Прошу голосувати.

«За» –65.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 140.

Народний депутат Власенко. Прошу.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Оксано Іванівно. Знову ми повертаємося до ідеї електронного суду. Як якийсь ідеал електронний суд – це дуже добре. Напевно, до цього треба йти. Але для цього треба спершу забезпечити громадян України доступом до якісного Інтернету. Ми вже не говоримо про 4G, дайте хоча б 3G в найдальшому селі України. Але при цьому ми не можемо допустити того, щоб якщо один раз учасник процесу – громадянин України зазначив, що він готовий частину документів надавати в електронній формі, то далі не мав можливості отримувати ці самі документи і в паперовій формі.

Ми не говоримо про те, що судові справи, у тому числі й адміністративні, тривають у нас роками. Зокрема, справа про тарифи, яку «Батьківщина» ініціювала в адміністративному суді, триває роками.

За цей рік може змінитися майновий стан позивача, він може втратити можливість користуватися Інтернетом з якихось причин, але закон у тій редакції, яку пропонує Порошенко, не дозволить йому отримувати документи в паперовій формі навіть за його заявою.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправка 151.

Народний депутат Власенко. Прошу.

ВЛАСЕНКО С.В. Насправді це низка поправок про одне й те саме. Ви знаєте, я переконаний, що Порошенко звик керувати Україною, як корпорацією «Рошен» і рабами. Те саме він пропонує зараз робити громадянам України. Всі, хто один раз зареєструвався в електронній судовій системі, стають рабами цієї системи. Тому що один раз зареєструвавши свою електронну адресу в цій електронній системі, ви не матимете можливості ані отримувати документи у паперовій формі, ані подавати документи в паперовій формі до суду, ані нічого іншого. Ви все інше повинні будете робити лише з цієї електронної адреси і лише через цю Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему.

Ми пропонуємо інше. Якщо навіть людина і зареєструвалася в цій системі, але в подальшому вважає за необхідне отримувати судові документи, копії судових документів у паперовій формі, вона повинна мати право подати клопотання і такі документи отримувати в письмовій формі.

Моя поправка про це. А Порошенко нам пропонує електронних рабів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 165.

Народний депутат Власенко. Прошу.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Оксано Іванівно. Я знову повертаюся до законодавчої техніки, і як людина, яка мала певний стосунок до адвокатури, до представництва в судах, можу зазначити правила, які я для себе вивів. Якщо процесуальний кодекс у процедурі не містить обмеження, встановленого певними строками, то це означає, що це декларативна норма, якою можна зловживати.

Відтак нам пропонують можливість видачі документів і доказів без будь-якого обмеження процесуальних строків. Тому ми пропонуємо обмежити суд п'ятиденним терміном на видачу документів у паперовій формі в тих випадках, коли це передбачено законом, уже не говорячи про ті випадки, коли людина, навіть зареєструвавшись в електронній системі, повинна була б мати таку можливість.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 61.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 169.

Будь ласка, увімкніть мікрофон. Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Про що тут ідеться? Один автор законопроекту (він же цар, він же головний суддя, він же головний прокурор) пропонує нам, щоб Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, а вірніше, положення про неї затверджувалося Вищою радою правосуддя.

У нашій країні вже була ситуація, коли положення про єдину систему декларування затверджувалося НАЗК. Ми всі пам'ятаємо, що це призвело до того, що тижнями ця система висіла і не працювала, місяцями люди не могли туди зайти і внести дані. Я уявляю, що позатверджує Вища рада правосуддя, до складу якої входять люди, тотально залежні від Порошенка.

Тому я пропоную, щоб положення про цю Єдину судову інформаційно-телекомунікаційна систему затверджувалося Верховною Радою за поданням Кабінету Міністрів після консультацій з Вищою радою правосуддя і Державною судовою адміністрацією.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 169. Прошу визначатися.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Остання поправка 177, до перерви. Одарченко не наполягає.

Наступна поправка 178, щоб ми знали, на якій зупинилися (*Шум у залі*).

Яка поправка? Увімкніть мікрофон Крулька. Це буде остання поправка до перерви. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І. Шановні колеги, у поправці 178 пропонується доповнити частину першу статті 19 «Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів» пунктом 12 «захисту соціальних прав».

На мою думку, буде абсолютно нормально, щоб у випадках, коли людина хоче захистити свої права перед свавіллям держави, яка порушує її права, юрисдикція адміністративних судів поширювалася також і в цьому компоненті.

Прошу підтримати поправку 178.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 178. Прошу визначатися.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Після перерви ми почнемо з поправки 190, щоб автор знав.

Я оголошую перерву на 30 хвилин. О 12 годині 30 хвилин ми продовжимо нашу роботу з поправки 190.

Нагадую, що після перерви я ще раз поставлю на голосування пропозицію працювати без обідньої перерви до вичерпання порядку денного. Прошу всіх провести консультації і підтримати цю пропозицію.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, час, відведений для перерви, завершено. Хочу нагадати, що ми закінчили на поправці 190.

Слово для виступу щодо поправки 190 я надаю Юлії Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Це ще один крок до скорочення прав людей у судовій системі, який пропонує зараз Президент України. Річ у тому, що в людей забрали право на публічність суду, встановили непомірну плату за використання послуг суду, позбавили права в судовому процесі робити те, що вони хочуть робити, назвавши це зловживанням правосуддям, і за це їх будуть карати. Так Президент узурпував, по суті, всю судову систему, і зараз ми це бачимо.

А тепер у людей, які хочуть подати позови проти органів місцевого самоврядування, забрали ще й право подавати ці позови до районних судів, тобто до місцевих судів, і сказали, що подавати тепер можна тільки до окружних судів. А для цього людям треба буде їхати із села 300-500 кілометрів по бездоріжжю.

Тому ми пропонуємо зберегти той порядок розгляду справ проти органів місцевого...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 190. Прошу визначатися.

«За» – 27.

Рішення не прийнято.

Поправка 198. Наполягає Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Із змісту проекту кодексу на даний час неможливо встановити, в якому саме місці повинні розглядатися спори щодо визнання недійсними нормативно-правових актів. Так, у проекті кодексу вказується, що спори з юридичними особами розглядаються за місцем їх знаходження. Але не всі суб'єкти владних повноважень мають статус юридичної особи. Це означає, що позивач може обрати будь-який суд України, у тому числі й такий, що знаходиться на дуже великій відстані від місця спору. Пропонуємо чітко вказати, що спори, щодо яких підсудність не визначено, розглядаються за місцем знаходження відповідача.

Прошу поправку 198 поставити на голосування, тому що це ще один елемент доступності людей до суду. Чим далі знаходиться суд,

тим менше людей до нього доїдуть, і зараз це ще один елемент відділення людей від системи правосуддя.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 198. Прошу визначатися.

«За» – 31.

Рішення не прийнято.

Поправка 210. Власенко наполягає.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Поправка 210 стосується порядку формування складу суду, який розглядатиме справу. Петро Порошенко як автор законопроекту і підконтрольна йому більшість пропонують залишити той самий порядок, який ми вже обговорювали під час розгляду змін до Цивільного процесуального і Господарського процесуального кодексів. Вони пропонують слухати справи сталими трійками чи п'ятірками, які призначатимуться складом цього суду. Не Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою визначатимуться трійки, а складом суду. Відтак це зменшить рівень незалежного відбору суддів для слухання справи. Система визначатиме лише склад трійки через головуючого, а не всіх суддів. Це означає підвищення корупціогенних ризиків і зменшує незалежність суддів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 210. Прошу визначатися.

«За» – 29.

Рішення не прийнято.

Поправка 212.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Фракція «Батьківщина» пропонує різні варіанти врегулювання тих абсурдних речей, які Порошенко робить спробу запровадити в такому законі. Повертаючись до питання формування трійок, або постійних колегій, так буде коректніше, ми пропонуємо ці колегії формувати не складом суду, тобто не так, щоб судді самі довільно визначалися, з ким разом вони будуть слухати ті чи інші справи, а щоб ці колегії визначалися Єдиною судовою інформаційно-

телекомунікаційною системою. Якщо вже хочете постійні колегії, то треба зробити так, щоб не судді самі себе призначали до колегії, а щоб їх визначала Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система. Це перше.

Друге. Щоб ротация відбувалася хоча б у якийсь певний період, а не так, що збори суддів призначили колегію і вона вічно в такому складі діє. Зрозуміло, що це тягне за собою підвищення ризику упередженості суддів під час розгляду справи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 212. Прошу визначатися.

«За» – 31.

Рішення не прийнято.

Поправка 215.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Знову мова йде про порядок формування колегій під час розгляду справ. Нам пропонують створити колегії, які постійно діють і склад яких визначають збори суддів, але кажуть, що в разі коли справа має розглядатися колегією в більш розширеному складі, то тоді туди добирає суддів Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.

Я пропоную запровадити єдиний порядок, коли колегії суддів за будь-яких обставин формуються за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. І постійні колегії, які існують у судах, і колегії в розширеному складі, якщо слухають справу, теж повинні формуватися Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою, тому що не можна запроваджувати різні форми залучення суддів до відправлення судочинства в одній конкретній справі, тобто коли одних суддів призначили збори суддів цього суду для розгляду справи, а інших – визначила ця єдина система.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 215. Прошу визначатися.

«За» – 39.

Рішення не прийнято.

Поправка 217.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Знову мова йде про функціонування процедури відбору суддів для розгляду справ. Я ще раз наголошую: наша принципова позиція полягає в тому, що за будь-яких обставин, чи є постійно діючі колегії, чи немає, чи є заступники в постійно діючих колегіях, чи немає, чи є додаткове розширення колегій, чи немає, відбір суддів до таких колегій повинен відбуватися незалежно і неупереджено, за принципом випадковості, і це повинна здійснювати Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система. Цей принцип ми відстоюємо під час формування складу суду для слухання справ колегіально за всіх обставин, я ще раз наголошую, коли йдеться і про постійні колегії, і про додатково розширені колегії, і про відбір заступників до цих колегій тощо. На жаль, цього зараз немає.

Прошу підтримати поправку 217.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправку 217. Прошу визначитися.

«За» – 36.

Рішення не прийнято.

Поправка 218.

Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Фракція «Самопоміч». Я озвучую загальний підхід нашої фракції до питання щодо складу суду. В даному випадку ми розглядаємо статтю «Визначення складу суду». Це також одна з основних гарантій неупередженості, і від того, як формуються ці колегії, залежатиме, чи буде правосуддя заангажованим.

Тому ми наполягаємо, що взагалі не повинно бути жодної постійної колегії. Я абсолютно підтверджую те, що говорили колеги з «Батьківщини», що ключовим має бути автоматизований підбір кожного судді. Це єдиний спосіб, щоб не було цих «междусобойчиков», постійних «сплоченних» колегій, які наперед уже знають, як і в який спосіб вони вирішуватимуть ті або інші справи. Тільки автоматизований розподіл може забезпечити хоча б якусь неупередженість під час прийняття рішення суддями.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 218. Прошу визначатися.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Поправка 219.

Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Поправка 219 також стосується колегіального розгляду. Взагалі вся ця стаття стосується складу суду. Від того, в якому форматі, за якою формулою визначатиметься склад суду, відповідно залежатиме якість правосуддя. Ми наголошували і під час розгляду Господарського процесуального та Цивільного процесуального кодексів, і тепер наголошуємо, що для нас принципово, щоб судді відбиралися автоматизованою системою. В іншому разі це ручний формат підходу до складу судів, який є зловживанням, це завжди корупційний ризик.

Тому ми наполягаємо, щоб у всіх кодексах цей принцип постійних колегій був однозначно вилучений.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 219. Прошу визначатися.

«За» – 39.

Рішення не прийнято.

Поправка 220.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний Андрію Володимировичу. Знову-таки мова йде про порядок формування колегій суддів і про порядок передачі невирішених судових справ.

Що пропонує Порошенко і що відстоює комітет? Вони пропонують, що лише у випадку, коли суддя-доповідач не може брати участі в колегіальному розгляді більше 14 днів, справа передається іншій колегії або визначаються якісь інші процедури. Ми говоримо про інше: якщо навіть суддя (не доповідач, а суддя, який входить до складу колегії) не може впродовж 14 днів з якихось причин виконувати свої повноваження щодо розгляду справи, то така справа за допомогою електронної системи повинна бути перерозподілена. Тобто ми

додаємо до процедури, яку пропонує Порошенко, не лише суддю-доповідача, а й усіх суддів, які входять до складу колегії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 220. Прошу визначатися.

«За» – 43.

Рішення не прийнято.

Поправка 222.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Знову ми повертаємося до ситуації з призначенням так званих резервних суддів. Мало того, що судді одного суду можуть самі себе розподілити по постійних колегіях, то вони ще самі собі визначають резервних суддів. Тобто якщо в трійці чи п'ятірці, яка слухає справу, щось станеться із одним суддею, вони чітко вже заздалегідь знають, хто із суддів буде на заміні, так би мовити.

Це абсолютно неприпустимо, бо повністю руйнує механізм неупередженого призначення суддів до складу суду. Тому ми пропонуємо, щоб за будь-яких обставин і резервні судді, і будь-які інші обиралися за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, а не зборами суддів цього суду. Це засадничо неправильно з точки зору ідеології цього проекту закону. Треба забезпечити повний автоматизований розподіл справ за будь-яких обставин і передачу тих справ, які не можуть слухатися.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 222. Прошу визначатися.

«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Поправка 223.

Олена Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Дякую. Ми взагалі пропонуємо, що таке поняття, як резервні судді, має зникнути з цього кодексу, його взагалі там не повинно бути. Тому що коли працює автоматизована система, це означає, що кожний суддя резервний. Тільки-но виникає необхідність

замінити, вмикається автоматизована система. Це і є принцип неупередженості формування складу суду, єдина гарантія для людей забезпечити, що сват, брат, кум не домовиться, що до конкретного судді потрапить якась справа, що це не буде договорняк, вибачте.

У мене також дуже коротке технічне прохання. Я прошу комітет і голову комітету, якщо ви щось коментуєте, не говорити без мікрофона, звертайтеся до мене і коментуйте в мікрофон.

Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 223. Прошу визначатися.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправка 225.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Я хочу підтримати попереднього промовця і зазначити, що насправді автоматизований розподіл справ є однією з гарантій неупередженого, чесного, справедливого розгляду справ, тому що не повинні ні позивач, ні відповідач, ні будь-яка третя особа заздальгідь знати, в які руки потрапить справа, хто її розглядатиме і таке інше.

Я ще раз наголошую, це питання надважливе, тобто наявність неупередженого, чесного складу суду є однією з принципових речей, які всі ми повинні були б обстоювати, якби йшлося про реальну судову реформу. Замість цього ми говоримо про вибори резервних суддів у той чи інший спосіб. Насправді поправка 225 допомагає нам вирішити це питання.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 225. Прошу визначатися.

«За» – 55.

Рішення не прийнято.

Поправка 226.

Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. У поправці 226 пропонується виключити частину одинадцяту статті 31, тому що, насправді, дуже цікаво, коли автори, визначаючи норму про резервних суддів, пропонують ще й позарезервних суддів, які замінятимуть резервних.

Ще раз наголошую, фракція «Самопоміч» – за збереження принципу незалежності, неупередженості суду. Для забезпечення цього є єдиний спосіб – щоб не було задіяно людського фактору під час розподілу справ. Всі ці постійні колегії, резервні судді – це людський фактор, коли голова суду або інші люди, які впливають на розподіл справ, можуть вирішити, хто вашу справу розглядатиме.

Тому я прошу підтримати поправку і частину одинадцяту статті 31 виключити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 226. Прошу визначатися.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 228.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Я ще раз наголошую, ми обговорюємо надважливе питання неупередженого розподілу справ, яке є однією з засадничих гарантій неупередженості суду. Але подивіться, що нам пропонує Порошенко. Передусім створити постійно діючі колегії, які формують самі судді цього суду. Потім ці ж судді цього ж суду обирають резервних суддів для того, щоб підстрахуватися. А далі вони пишуть: якщо електронна система не працює, бо в окремих випадках вона розподіляє справи, то будемо розподіляти в ручному режимі. Тобто практично нам пропонується ручний режим.

На прикладі функціонування єдиної системи декларацій ми бачимо, як працює взагалі єдина система, яку створює ця безрука влада. У нас точно тижнями висітиме єдина система, і вони просто в ручному режимі розподілятимуть справи. Ось куди нас тягне Петро Порошенко з його баченням демократії і того, як повинна розвиватися судова система. Ніякого відношення до реформування суду це не має.

Прошу підтримати.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 228.

«За» – 55

Поправку не підтримано.

Поправка 229.

Крулько. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І. Шановні колеги, я хотів би дуже чітко ще раз обговорити питання, чому ми подали цю поправку, якою пропонується виключити частину дванадцяту статті 31. Тому що цією частиною закладаються винятки із правила, що всі справи повинні розподілятися в автоматичному режимі, і судді для розгляду конкретної справи повинні визначатися в автоматичному режимі, а не в ручному.

Ми пропонуємо виключити цю частину, тому що тут закладено таку норму: «для розгляду конкретної справи виключно у разі настання обставин, які об'єктивно унеможливили її функціонування». Що означає «обставин, які об'єктивно унеможливили її функціонування», незрозуміло.

З огляду на це пропонуємо підтримати поправку 229 і виключити частину дванадцяту із тексту законопроекту.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка, поправку 229.

«За» – 52.

Поправку не підтримано.

Поправка 230.

Сидорович. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправки 230 та 231 стосуються дуже важливого моменту. Ми вже залишили цю проблему в господарському та в цивільному процесі, але давайте хоча б в адміністративному процесі розв'яжемо її: який склад суду повинен розглядати справи після того, як Конституційний Суд визнає неконституційним закон, на основі якого було винесено судові рішення, або Європейський Суд з прав людини постановить відповідне рішення.

Відсутність такої норми фактично позбавляє українців зрозумілого механізму, в який спосіб повинні переглядатися судові рішення за виключними обставинами.

Шановні колеги, в адміністративному процесі під час захисту громадянина від свавілля держави передбачити таку процедуру критично необхідно. Я дуже прошу вас підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо спочатку за поправку 230, а потім – за поправку 231. Прошу.

«За» – 58.

Поправка не набирає необхідної кількості голосів.

Поправка 231 народних депутатів Сидоровича, Сироїд, Сотник. Голосуємо за поправку.

«За» – 50.

Поправку не підтримано.

Поправка 233 народних депутатів Одарченка і Тимошенко.

Увімкніть мікрофон Юлії Володимирівни, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Шановні друзі, мова йде про автоматизований розподіл справ між суддями. Ви прекрасно знаєте, що якщо не буде стовідсотково автоматизованого розподілу і судді до складу колегій обиратимуться вручну, вважайте, що це, по суті, буде корумпований, політично залежний від вищого керівництва держави суд. Саме тому в нас не було досконалої системи автоматизованого розподілу.

Але що вони роблять? Згортають навіть те, що було. Наприклад, сьогодні до протоколу про автоматизований розподіл справ включають відомості про те, які саме фактори вплинули на ймовірність визначення конкретних суддів для розгляду справи. Так ось таким законом вони перекреслюють це. На даний час ці дані є доступними, а вони їх для суспільства повністю закривають. Іншими словами, свідомо ліквідується і вбивається об'єктивний автоматизований розподіл справ.

Прошу поставити на голосування поправку 233, яка забороняє...

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка, поправку 233.

«За» – 58.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 236.

Юліє Володимирівно, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я продовжую говорити про те, як Порошенко, його оточення, замовні депутати ліквідують автоматизовану систему розподілу справ. Зараз доступ до всіх протоколів розподілу справ відкритий. Вони закривають цю інформацію і залишають публічним тільки один протокол – щодо розподілу суддів до колегії строго по цій справі. Це означає, що неможливо буде проаналізувати кілька протоколів і зробити висновок, чи є там корупційна складова, чи немає.

Тож я хочу звернути увагу всіх депутатів, які є в залі: свідомо робиться необ'єктивною, закритою, непублічною система авторозподілу справ.

Прошу поставити на голосування поправку 236, щоб зберегти хоча б той доступ до протоколів, який є зараз.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка, поправку 236.

«За – 60.

Поправку не підтримано.

Поправка 237.

Увімкніть мікрофон Власенка, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую. Насамперед я хотів би звернути вашу увагу, шановна Ірино Володимирівно, якщо далі будуть якісь процедурні голосування, щоб це не відбувалося так, як до перерви, коли процвітало кнопочадавство на задніх рядах, яке зафіксовано депутатами.

Повертаючись до поправки 237, хочу зазначити, що завжди, коли відбувається розподіл справ, складається електронний протокол, але за вимогою сторін повинен складатися і письмовий протокол, який сторони можуть отримати на руки. Тому я пропоную у своїй поправці забезпечити можливість отримання не лише електронного протоколу щодо розподілу, а й паперового, якщо в учасників процесу буде така необхідність. Це передусім може стати підставою для заявлення відводів у судовому процесі, якщо хтось не знає, для апеляційних оскаржень і таке інше. Я маю на увазі, що дані, які містяться в цьому протоколі, можуть бути використані для апеляційного оскарження. Тому це вкрай важливо.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Будь ласка, голосуємо цю поправку.

«За» – 60.

Поправку не підтримано.

Поправка поправка 238. Одарченко не наполягає.

Поправка 240. Не наполягають.

Поправка 242.

Сидорович. Будь ласка.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправки 242 та 243 я знімаю, оскільки ми провалили питання визначення складу суду щодо перегляду судових рішень за виключними обставинами. Але в мене є поправка 244 щодо існування такої інституції, як об'єднана палата у Верховному Суді. Я вкотре хочу наголосити: ми створюємо Верховний Суд, який нагадує лабіринт Мінотавра. Громадянин, який туди потрапить, звідти не вибереться, помре, поки отримає там судові рішення. Для чого ми ускладнюємо судову систему? Ми ліквідували четверту ланку, щоб спростити, але натомість всередині у Верховному Суді створили чотири структури (наголошую!), які будуть у кожній юрисдикції і займатимуться розглядами справ. Я не впевнений, що судді самі остаточно якісно зможуть з цим розібратися.

Тому я прошу (Бог з ним, нехай уже буде та палата), виключте хоча б об'єднану палату, не мучте людей. Підтримайте, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка, поправку 244.

«За» – 76.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 245, яка стосується того ж питання. Будь ласка, голосуємо, колеги.

«За» – 65.

Поправка 246. Не наполягають.

Поправка 248. Не наполягають.

Поправка 250. Не наполягають.

Поправка 254.

Увімкніть, будь ласка, мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Я бачу, що ви вже по прізвищах авторів поправок розумієте, хто збирається відстоювати незалежність судової системи, а хто ні. Я вам за це вдячний.

У поправці 254 мова йде про таке. У проекті є декларативна норма про те, що суддя, секретар судового засідання, експерт, спеціаліст, перекладач зобов'язані письмово заявити самовідвід з підстав, зазначених у відповідних статтях цього кодексу. Але абсолютно не зазначається, коли вони повинні це зробити. З урахуванням того, що Порошенко обмежив можливість відводів і самовідводів, цим кодексом у тому числі, ми вважаємо за необхідне додатково зазначити, що такий відвід повинен бути заявлений негайно з моменту виявлення обставин, передбачених статтями 36-38 цього кодексу.

Тобто я ще раз наголошую, коли ми в процедурі не визначаємо термінів, це означає, що це декларативне право і ним можна зловжити. Тому я прошу підтримати поправку 254.

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 254. Голосуйте, будь ласка.

«За» – 54.

Поправку не підтримано.

ПАРУБІЙ А.В. Колеги, я зроблю коротке повідомлення. Ми провели консультації, і частина депутатів згодна з тим, щоб, зберігши перерву з 12 години до 12 години 30 хвилин, ми ліквідували перерву з 14 до 16 години і змогли продовжити роботу до завершення розгляду судової і пенсійної реформ. Тому прошу депутатів зайняти робочі місця, через кілька хвилин я поставлю це питання на голосування. Прошу заходити до залу і займати робочі місця.

ГОЛОВУЮЧА. Наступна поправка 255.

Увімкніть мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Я ще раз прошу головуючого під час голосування вашої пропозиції звертати увагу на кнопочдавство, яке мало місце під час попередніх аналогічних голосувань, що зафіксовано деякими народними депутатами України. Це перше.

Друге. У поправці знову-таки мова йде про самовідводи і відводи. Я ще раз наголошую, цими кодексами Порошенко обмежує можливість заявлення відводів і самовідводів у всіх процесах, у тому числі і в адміністративному. При цьому ці обмеження інколи мають абсолютно штучний характер і обмежують права учасників процесу щодо забезпечення незалежного, неупередженого, об'єктивного правосуддя.

При цьому, на моє переконання, заяви про відвід і самовідвід повинні бути у письмовій формі. Заява може бути короткою мотивованою, але письмовою. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 255. Будь ласка.

«За» – 58.

Поправку не підтримано.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу заходити до залу, займати робочі місця.

Хочу повідомити, що в залі Верховної Ради України присутній Прем'єр-міністр України Володимир Борисович Гройсман. Привітаймо пана Прем'єр-міністра (*Оплески*).

Прошу всіх заходити до залу і займати робочі місця. Прошу секретаріат Верховної Ради повідомити депутатів, що через кілька хвилин я поставлю на голосування пропозицію працювати без перерви.

Будь ласка, пані Ірино.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради

України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Дякую, шановний Андрію Володимировичу.

Поправка 258.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Нам знову пропонують певне коло процесуальних обмежень щодо заявленя відводів і самовідводів. Мова йде про те, що громадянам України дають можливість заявляти відводи як загальне правило лише до початку судового розгляду. А те, що суддя деколи витворює під час судового процесу, виявляючи свою повну упередженість, непрофесійність,

уже не буде підставою для відводу, на думку Петра Порошенка, який є автором цього законопроекту.

Ми відстоюємо позицію, що, дійсно, відвід має бути вмотивованим, але кожен учасник судового процесу повинен мати право заявити такий відвід на будь-якому етапі судового розгляду негайно від моменту виявлення обставин, які є підставою для заявленого відводу. Якщо учасник процесу під час розгляду справи з'ясував ці обставини, якщо вони стали йому відомі, то він може ними скористатися, заявити про це на будь-якій стадії судового процесу і заявити про відвід судді, а суддя також...

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 258. Будь ласка.

«За» – 75.

Поправку не підтримано.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу всіх заходити до залу, займати робочі місця.

До президії надійшли дві заяви про перерву, яку готові замінити на виступи, одна з них – від фракції «Самопоміч», але вони попросили, щоб слово було надано після голосування (*Шум у залі*).

Колеги, я провів консультації щодо наших виступів з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради і хочу сказати, що ми домовилися, що можемо надати слово. Тому я надам слово для оголошення заяви від двох фракцій – «Самопоміч» і «Батьківщина». Так, пане Олегу? Але вони попросили надати слово після голосування за пропозицію про продовження роботи, тому я надам слово після голосування за продовження. Пане Олегу, я правильно говорю?

Друга заява – від фракцій «Блок Петра Порошенка» і «Народний фронт». Вони просять надати слово до голосування.

Тому я надам слово для одного виступу перед голосуванням і для другого – після голосування.

Я надаю слово для виступу від двох фракцій – «Блок Петра Порошенка» і «Народний фронт» – Прем'єр-міністру України Володимиру Борисовичу Гройсману, 3 хвилини.

Володимире Борисовичу, будь ласка.

ГРОЙСМАН В.Б., *Прем'єр-міністр України*. Дякую, вельмишановний пане Голово Верховної Ради України. Шановні народні депутати, на мою думку, сьогодні дуже важливий день в історії нашої країни, адже у порядку денному реформи, на які роками очікують люди. Я високо ціную можливість мати право як у справжньому демократичному суспільстві тримати слово перед вами в цей відповідальний період.

Я хочу звернутися до вас і попросити всіх підтримати ініціативу щодо продовження роботи українського парламенту до завершення розгляду питання щодо пенсійної реформи. Саме сьогодні 12 мільйонів пенсіонерів очікують на наші відповідальні рішення, тому що вже 9 мільйонів пенсіонерів після ухвалення реформи отримають підвищення пенсій з 1 жовтня 2017 року.

Ми довго йшли до цього рішення і, нарешті, вже дуже близько до завершення. Я прошу вас, давайте об'єднаємося і, незважаючи на партійні прапори, прийнемо рішення в ім'я громадян України. Це настільки важливо, що ми маємо витратити стільки часу, скільки потрібно для того, щоб саме сьогодні в цей історичний день ухвалити цю важливу реформу.

Звісно, завершимо, як передбачає Регламент, судову реформу і перейдемо до пенсійної.

Друзі, я дуже вас прошу, давайте об'єднаємося, ухвалимо цю реформу і доведемо, що ми здатні приймати рішення в ім'я громадян України.

Дуже вам дякую. Слава Україні! (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, хочу наголосити, що Президент і Прем'єр-міністр мають гарантоване право на виступ у парламенті. Тому, будь ласка, майте повагу, це уряд, обраний нами, парламентом Верховної Ради України.

Зараз я поставлю ще раз на голосування пропозицію про роботу без перерви. Нам не вистачило 10 голосів, кожен голос має вагу. Я прошу зайняти робочі місця.

Я не розумію логіки тих, які не голосують. У нас попереду, як я вже говорив, питання кібербезпеки, медична реформа. Ми не можемо безкінечно розглядати. Пропозиція дуже розумна й правильна, полягає в тому, щоб ми працювали доти, поки не приймемо і судову, і пенсійну реформи для того, щоб підвищити пенсії мільйонам пенсіонерів.

Тому я прошу всіх незалежно від фракцій підтримати цю пропозицію. Прошу підготуватися до голосування.

Оголошую пропозицію. Враховуючи важливість питань, які стоять перед нами сьогодні, їх значний обсяг та необхідність ґрунтовного розгляду, відповідно до частини другої статті 19 Регламенту Верховної Ради України вношу пропозицію працювати сьогодні без перерви з 14 до 16 години до завершення розгляду питань порядку денного сесії, тобто судової реформи, а також проекту закону [№ 6614](#) щодо пенсійної реформи.

Колеги, прошу підтримати. Уважно голосуємо.

«За» – 219.

Колеги, не вистачає семи голосів (*Шум у залі*).

Я прошу зайти до залу. Я ще раз ставлю на голосування пропозицію, яку озвучую для стенограми. Прошу підтримати.

«За» – 212.

Колеги, ще раз, третій раз, як завжди, ставлю на голосування. Прошу підтримати (*Шум у залі*).

«За» – 212.

Рішення не прийнято.

Переходимо до наступної поправки. Прошу, пані Ірино.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **ГЕРАЩЕНКО І.В.**

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 259 (*Шум у залі*). Я прошу тиші. Ганьба так себе поводити в залі!

Поправка 259. Наполягаєте? Не наполягають.

Поправка 262. Не наполягають.

Поправка 264. Не наполягають.

Поправка 268. Левченко не наполягає.

Поправка 269 Одарченка і Тимошенко.
Одарченко. Будь ласка (*Шум у залі*).

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Пане Андрію, ви начебто поборник дотримання Регламенту, а перетворюєте український парламент на ганчірку, об яку можна витирати ноги, на вотчину якихось кланів. Ми бачимо, що процвітає кнопкодавство, бачимо, як ви системно порушуєте Регламент. Ви – ганьба українського парламенту! Сьогодні ви перетворили парламент не на орган влади, а на якогось прислужника кланів.

ПАРУБІЙ А.В. Я хочу відповісти, оскільки до мене було звернення. Рішення в цьому залі приймає тільки парламент, і будь-яку пропозицію я ставлю на голосування.

А моя думка, що це ви перетворюєте на клоунаду те, що називається дотриманням Регламенту. Вже тиждень ми розглядаємо законопроект, і ви перетворюєте на клоунаду цей розгляд. Це моя позиція і моя думка (*Шум у залі*). Тільки парламент може приймати рішення, і всі пропозиції я ставлю на голосування.

Була заява про перерву від фракцій «Самопоміч» і «Батьківщина» Я надаю слово для виступу...

ГОЛОВУЮЧА. Ми ще не голосували поправки 269.

ПАРУБІЙ А.В. Зараз ми проголосуємо поправку, і потім я надам слово.

Будь ласка, пані Ірино.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо поправку 269.

Я вкотре хочу підтримати свого шановного колегу спікера і попросити, щоб під час виступів автори говорили про поправки, щоб ми не плуталися потім з тим, що відбувається за Регламентом.

Поправка 269. Голосуйте, будь ласка.

Хочу також наголосити, що ми рухаємося за поправками, а голосування, які стосуються порядку денного, можуть відбуватися по кілька разів і не треба до них повертатися.

Поправка 269. Голосуємо.

«За» – 82.

Поправку не підтримано.

Тепер слово для оголошення заяви від двох фракцій – «Батьківщина» і «Самопоміч» – надається народному депутату Пастуху, 3 хвилини.

ПАСТУХ Т.Т., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (одномандатний виборчий округ № 163, Тернопільська область, самовисуванець). Шановні українці! Два тижні тому сюди, до трибуни, вийшов чоловік у формі і звинуватив заступника Голови Верховної Ради, нібито вона образила солдат, які на незаконних підставах перебувають на фронті.

На жаль, минуло небагато часу, всього-на-всього два тижні, і касаційний суд міста Києва почав провадження з приводу касації прикордонника, якого Донецький апеляційний суд, а перед тим Маріупольський суд, засудив до 13 років за те, що він виконав свій конституційний обов'язок і пішов захищати Вітчизну.

Я хочу, щоб про цей епізод, про який ніхто не знає, почула вся Україна. Прикордонник, який був прийнятий на службу згідно з контрактом, за наказом прибув на місце виконання служби, за наказом зупинив автомобіль, який передавав невідомі сигнали у напрямку моря, водій якого відмовився зупинитися на вимогу не його одного, а всього наряду прикордонної служби, який тоді ніс чергування біля міста Маріуполя, за наказом хлопці, які стояли на блокпості, відкрили вогонь, щоб зупинити даний автомобіль. Так, з двох людей в автомобілі пасажирка загинула. Як наслідок, прикордонника засудили до 13 років і не як військовослужбовця, а абсолютно як цивільну людину за статтями про умисне вбивство і перевищення владних повноважень.

Цей кримінальний вирок, на жаль, може стати не єдиним на сьогодні, тому що військова прокуратура саме проти військовослужбовців інтенсивно порушує кримінальні справи, а не проти тих, хто закликав сюди Росію. Вчорашній приклад показує: Штепа – на волі, наш прикордонник – засуджений.

Доти, поки ми на законному рівні не визнаємо окупації Росією нашої території, поки не узаконимо дії наших військовослужбовців на сході, поки Президент України відповідно до Конституції не внесе подання до Верховної Ради щодо використання Збройних Сил (і ми, очевидно, одностайно дамо згоду на це), наших військовослужбовців будуть судити за такі злочини як цивільних осіб. Ми цього не можемо допустити.

За великим рахунком, у залі вже немає до кого звертатися. Моє звернення до вас, хлопці, які несли військову службу в 2014, 2015, 2016 роках, які несуть її сьогодні. Вимагайте від політичних сил і від депутатів, за яких ви голосували, щоб вони виконали, нарешті, свій конституційний обов'язок. А ви його виконуєте з гідністю і з честю, але, на жаль, несете за це кримінальну відповідальність (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧА. Продовжуємо голосування.

Наступна поправка 270. Долженков не наполягає.

Поправка 276. Не наполягають.

Поправка 277. Не наполягають.

Поправка 278 Одарченка, Тимошенко. Наполягають.

Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Ми вже говорили про те, що документ, який зараз розглядається, помилково називають судовою реформою, а насправді – це позбавлення людей останніх прав, які вони навіть сьогодні мають у системі судочинства. Як приклад можу навести конкретну статтю, яку ми зараз обговорюємо, якою вводяться прямі репресії проти людини.

Які саме? Якщо, наприклад, людина надала якісь дані, які, можливо, до кінця не зрозуміла і не знала, то суду дається право карати людину за так зване введення суду в оману. Причому це введення суду в оману нічим не регламентовано, не пояснено, що це таке і коли настає покарання. Тобто будь-який суддя на свій розсуд може покарати людину, не маючи жодних підстав.

Просимо поставити поправку 278...

ГОЛОВУЮЧА. Поправка 278 ставиться на голосування.
Потім – поправка 279.

«За» – 69.

Поправку не підтримано.

Поправка 279.

Увімкніть мікрофон Тимошенко, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. У цій статті автори так званої судової реформи прямо атакують адвокатську таємницю. Ви знаєте, що в усьому світі існує адвокатська таємниця, коли підзахисний може адвокату говорити про якісь обставини, події, і адвокат зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю, якщо підзахисний про це попросив. Так ось цією статтею суд зобов'язує адвоката повідомляти суду будь-яку інформацію, яку суд вважає за потрібне, і якщо адвокат цього не зробить, то суд буде достатньо жорстоко карати адвоката аж до відсторонення від процесу. Хочу сказати, що таких репресивних законів в Україні ніколи не було.

Я прошу поставити на голосування поправку 279, підтримати її і залишити адвокатську таємницю в спокої.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка, поправку 279.

«За» – 68.

Поправку не підтримано.

Поправка 280.

Крулько. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І. Шановні колеги, ось подивіться, цей пункт з приводу того, що буде запроваджено відповідальність за нібито введення суду в оману, прослідковується в усіх процесуальних кодексах, не тільки тут. Ми виступаємо проти цього, тому що, уявіть собі, докази будь-якої особи, яка прийшла захистити свої права, суд може визнати такими, що його ввели в оману, хоча це може бути і не з вини людини, і таким чином цю особу – позивача у процесі – притягнуть до відповідальності. Для чого? А щоб не кортіло взагалі до суду ходити і судитися проти держави, проти свавілля державних органів, проти свавілля чиновників! Ось для чого це робиться! Щоб люди боялися йти до суду!

Мало того, що встановили непомірну плату за судовий розгляд, мало того, що судовий збір такий, що ніхто не може за нього заплатити, так ще й вводять відповідальність: дивись, прийдеш до суду, щось скажеш, ми визнаємо, що ти ввів в оману і взагалі тебе притягнемо до відповідальності.

Давайте це виключати з...

ГОЛОВУЮЧА. Голосуйте, будь ласка, поправку 280.

«За» – 63.

Поправку не підтримано.

Поправка 284. Сидорович не наполягає? Наполягає.

Будь ласка, увімкніть мікрофон.

СИДОРОВИЧ Р.М. Поправки 284 та 285 пов'язані між собою, у них говориться про одну й ту саму проблему.

Знаєте, я подивився зміни, які пропонується внести до Закону «Про судоустрій і статус суддів», і серед атрибутів судді мантію знайшов, а степлера не знайшов. Тому я пропоную в частині одинадцятій статті 44 слово «скріплюються» замінити словом «посвідчуються».

Коли ви звертаєтеся до нотаріуса, він посвідчує справжність копії, а не скріплює копію. Тому в даному випадку необхідно це замінити, тому що скріплюються документи хіба що степлером.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка, поправку 284.

«За» – 82.

Поправку не підтримано.

Поправка 285.

«За» – 72.

Поправку не підтримано.

Поправка 288.

Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановні колеги! Я хочу

звернутися до совісті кожного з вас. Все-таки не вартують оці наші політичні протистояння того, щоб вибудувати, дійсно, справедливу судову систему. Опозиційні фракції намагаються довести вам, що те, що сьогодні запропоновано, це просто мотлох, з яким доведеться зіштовхнутися кожному, як депутату, так і простому громадянину. Це означає, що ми маємо нову концепцію і нове бачення того, як можна це змінити. Я прошу вас просто зрозуміти, що завтра буде новий день і люди підуть до судів – до таких, які ви наголосуєте.

А ця поправка стосується неприпустимості зловживання процесуальними правами. Ми пропонуємо взагалі виключити цей пункт, тому що неможливо зловживати процесуальними правами під час судового засідання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка, поправку 288.

«За» – 50.

Поправку не підтримано.

Поправка 291.

Будь ласка, увімкніть мікрофон Власенка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Я також вважаю, що, знаєте, оці розказки про зловживання правами придумав Пшонка разом з Януковичем під час політично мотивованих процесів режиму Януковича, коли вони нам усім розказували, що, виявляється, всі люди, які захищали Луценка, зловживали своїми правами, бо вони, бачте, подавали по два відводи судді. Вони не говорили про те, що суддя напрацював на цих два відводи впродовж судового дня, а говорили: дивіться, ви подали два відводи, а відтак це зловживання правами.

Зараз так само ці гідні «сини або брати Януковича» говорять про (вдумайтеся!) «заявлення завідомо безпідставного відводу». Хто визначатиме, чи він завідомо безпідставний? Той суддя, якому його заявили! І далі говориться: «або вчинення (увага!) інших аналогічних дій, які спрямовані на безпідставне затягування чи перешкоджання розгляду справи». Це визначатиме суддя!

Коли голові комітету, який доповідає цей законопроект, не дай, Боже, доведеться оскаржувати якийсь акт свого старшого товариша

Порошенка, а суддя йому скаже: та ні, ви зловживаєте правами, заборонить йому вчиняти будь-які дії...

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка.

«За» – 60.

Поправку не підтримано.

Поправка 294.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Ірино Володимирівно. Знову ми ведемо мову про так звані зловживання правами. Чинні кодекси мають достатньо механізмів, що обмежують подання позовів, які повністю збігаються і за підставами, і за предметом. Є механізми! Якщо хтось недобросовісно приймає справи до розгляду – це інше питання, але механізми запобігання існують. І точно не можна говорити про будь-що в адміністративному процесі, даючи абсолютно суб'єктивні, дуже широкі тлумачення, під які підпадає все, що завгодно.

Тому, наприклад, що таке, на думку Порошенка, «зловживання правами»? Це «подання декількох позовів з аналогічним предметом і з аналогічних підстав або вчинення інших дій, метою яких є маніпуляція автоматизованим розподілом справ між суддями». Вони нічого не говорять про маніпуляцію цією системою з боку суддівського корпусу.

ГОЛОВУЮЧА. Голосуємо, будь ласка, поправку 294.

«За» – 56.

Поправку не підтримано.

Наступна поправка 296.

Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Адміністративні спори – це спори між людиною та владою. Влада бореться проти людини всім своїм апаратом. Вона має бюджет, спеціалістів, прокуратуру та вплив на суддів. То уявіть собі, що цим законопроектом Порошенка, а він є автором, суду дається право, якщо людина звернулася з позовом проти влади (наприклад, проти Порошенка або проти Гройсмана, або проти ще якогось чиновника), визнати такий позов зловживанням правом на позов, ще й покарати людину штрафом і застосувати всі репресії, які закладені в цьому проекті закону.

Що ви робите? Такого не було навіть за Януковича, за Кучми, а при демократах і проєвропейцях ви запроваджуєте репресивну систему проти людини!

Я прошу поставити на голосування поправку 296 і заборонити це робити...

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 300.

Народний депутат Власенко. Прошу.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Оксано Іванівно. Ми продовжуємо обговорювати абсолютно абсурдний, на моє переконання, інститут зловживання правами в такому вигляді, як він запроваджується Порошенком. Він запроваджується з єдиною метою – обмежити права учасників процесу, створити умови для суддів вирішувати справи, не спираючись на закон і даючи можливості приймати свавільні рішення. Зокрема, подивіться, пропонується такий інститут, як «спір, який має очевидно штучний характер». Хто це може визначити до розгляду справи по суті? Хто може визначити, чи це штучний спір, чи це не штучний спір до моменту розгляду всіх доказів, до моменту аналізу всіх матеріалів, до моменту заслуховування всіх свідків у справі? Хто знає, штучний чи не штучний спір? Ось які речі нам пропонують.

Нам пропонують: два відводи – зловживання правами, хтось визначив, що це штучний позов, – зловживання правами. А за це потім настають санкції, які ми обговоримо під час розгляду іншої поправки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую і прошу голосувати поправку 300.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 303.

Народний депутат Одарченко. Прошу.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. У цій залі було багато розмов щодо авторозподілу як елемента неупередженого судочинства. Замість того, щоб покращувати існуючу систему, влада її погіршує, хоча є багато засобів, які потрібно було застосувати. Зараз популярним є такий простий спосіб уникнення автоматизованого розподілу справи: подається кілька однакових позовів без сплати судового збору, потім там, де позов потрапив до зручного судді, судовий збір сплачується, а інші залишаються без розгляду.

Ми пропонуємо передбачити, що у випадку виявлення таких дій будь-яка сторона має право подати клопотання про передачу справи тому судді, на якого була розподілена перша з однакових позовних заяв. Таким чином, автоматизований розподіл справ буде справжнім і на нього буде важче вплинути.

Шановні колеги, просимо проголосувати за нашу поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати поправку 303.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 304.

Народний депутат Власенко. Прошу.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановна Оксано Іванівно. Ось ми підійшли до питання санкцій і заходів за зловживання правами. Передусім на суд покладається обов'язок вживати заходів для запобігання зловживанню процесуальними правами. Зверніть увагу, слово «запобігання» означає, що суддя повинен щось робити до того, як щось настане. Тобто ще ніхто не зловживав правами, а суддя вже зобов'язаний запобігати зловживанню правами. Це повний юридичний абсурд і свавілля! І при цьому суддя повинен ще й вживати заходів.

Ви пам'ятаєте, що Цивільним процесуальним кодексом було передбачено штрафи за це. Тобто вони штрафуватимуть за два відводи, видалятимуть когось із залу судового засідання, робитимуть усе, що захочуть для того, щоб суд мав більше простору для прийняття абсолютно необґрунтованих, незаконних, свавільних судових рішень. Це ідеологія того, що робить Порошенко із судами. Саме для цього йому потрібно прийняти цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 309. Народний депутат Одарченко. Прошу.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, існує така категорія спорів, як спори щодо компетенції. У таких спорах і позивачем, і відповідачем є суб'єкт владних повноважень.

Пропонуємо передбачити, що в таких спорах дозволяється подання зустрічного позову. Це дасть змогу зекономити процесуальний час та вирішувати в рамках одного процесу кілька спорів. За вашою ж редакцією зустрічний позов у подібних питаннях не допускається, що абсолютно не логічно.

Шановні колеги, замість того, щоб створити кодекси, зручні для сторін, ви робите все, щоб судочинство було упередженим і підпорядкованим владі. Ми сьогодні бачимо це по багатьох пунктах проекту кодексу. Це і обмеження гласності, і якісь експерти, і штрафи, і інші речі, які звужують права людей на чесне судочинство.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 313.

Народний депутат Олена Сотник. Прошу.

СОТНИК О.С. Поправка 313 стосується залучення до справи третіх осіб. Дуже часто в судах використовується саме така схема, коли розглядається справа стосовно людини, якої взагалі не залучено до справи, або який-небудь «междусобойчик», а потім виявляється, що приймається рішення стосовно третьої особи, яка взагалі не брала участі.

Мені видається дивним, що автори цієї статті чомусь вирішили, що тільки на попередньому засіданні до початку розгляду справи по суті може бути залучена третя особа. Ну, це ж нелогічно, це порушення прав сторін. Якщо якимось чином буде виявлено або особа

виявить, що йде така справа, чому вона не може бути залучена на будь-якій іншій стадії?

Я пропоную дану норму вилучити. Прошу проголосувати за поправку 313.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 317.

Народний депутат Одарченко. Прошу.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, в адміністративні судочинстві треті особи без самостійних вимог щодо предмета спору можуть виникати у великій кількості в будь-який момент, і суд не може завчасно знати, хто виявить зацікавленість у справі. Враховуючи, що вступ у справу третіх осіб без самостійних вимог щодо предмета спору не має наслідком початок розгляду справи, пропонуємо дозволити вступ третіх осіб у будь-який момент до закінчення розгляду справи по суті. Інакше виникатимуть ситуації, коли особи, чії права, дійсно, вирішує суд, позбавляються доступу до правосуддя тільки тому, що вони невчасно дізналися про судовий розгляд.

Прошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧА. Прошу голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 321.

Народний депутат Одарченко. Прошу.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, зараз дуже багато розмов ведеться про розширення повноважень місцевих рад, про надання їм додаткових повноважень.

Ми пропонуємо цією поправкою дозволити депутатам, які були авторами рішень місцевих рад, вступати у справу у випадках, коли такі рішення оскаржуються. Інакше можуть виникати такі ситуації, як у Херсоні, коли міська рада більшістю голосів проголосувала за скасування підвищення тарифів на проїзд, але в суді раду представляє юрист, що підпорядкований міському голові, і він погодився, що

рішення ради незаконне. У таких справах депутат має отримати змогу захищати рішення, проект якого він вносив.

Прошу підтримати нашу поправку.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 323.

Народний депутат Олена Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Дякую. Я хочу сказати, щоб громадяни розуміли, що ми розглядаємо зараз цікаву статтю про наслідки незалучення у справу третьої особи. Але що тут з'являється, починаючи з третьої частини? Повертається прокурорський нагляд, якого ми з такими зусиллями позбувалися. Були мільйон рекомендацій Венеціанської комісії, зауваження про порушення прав людини, що це взагалі радянська норма щодо прокурорського нагляду, а тепер якось непомітно в проекті Кодексу адміністративного судочинства з'являється норма, що ключовий учасник процесу – прокурор. Вибачте, коли в нас прокурори захищали людей? І що це буде за процес, де прокурор виступатиме проти державного органу? Хочеться побачити цей процес.

Я просто наполягаю, що це кричуще порушення Конституції. Усі норми про участь прокурора мають бути виключені з цього проекту.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую.

Прошу голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

На жаль, у цьому залі немає іншого головуючого на засіданні, але наступна поправка і декілька інших – мої, і я мушу сказати, що в демократичних державах прокуратура не виступає представником державних інтересів у суді. Прокуратура представляє тільки державне обвинувачення. Представником державних інтересів у суді є представник того чи іншого державного органу. А ввести в адміністративний процес прокурора – означає знищити адміністративний процес, де людина має судитися з державою.

Тому не треба розказувати, що це судова реформа. Повернення прокурорського нагляду, тим більше в адміністративному процесі, – це абсурд.

Наступна поправка 324. Прошу.

СОТНИК О.С. Знову повертаємося до прокурорського нагляду. Це взагалі феєрія фантазії Адміністрації Президента, коли в одній частині згадується про те, що прокурор визначатиме орган, уповноважений від держави бути відповідачем у тій або в іншій справі, але чомусь інтереси цього органу буде представляти сам прокурор.

Вибачте, будь ласка, але якщо є державний орган, який несе відповідальність за певні рішення, то нехай цей державний орган себе і представляє в суді. Тоді громадяни матимуть змогу отримати належне рішення. А в такому випадку, виявляється, прокурор сам вирішуватиме, де і коли йому вступати в справу, як у цій справі себе поводити. Це нонсенс і з точки зору захисту прав людини, і з точки зору верховенства права, і з точки зору чинної редакції Конституції.

Прошу виключити частину четверту з цієї статті.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 324. Прошу визначатися.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 325.

Сироїд. Будь ласка.

СИРОЇД О.І. Дякую, пане головуючий. Шановні колеги і пане голово комітету, звертаюся до вас. За Конституцією України, справді, дозволяється у виняткових випадках участь прокурора в судовому процесі як представника державних інтересів. Причому це положення з'явилося в Конституції всупереч рекомендаціям Венеціанської комісії, тому що вони нас попереджали: тільки-но ви цю норму запровадите, повноваження прокурора бути присутнім у судовому процесі з'являться всюди, а не у виняткових випадках. А ви почитайте, що написано в цьому проекті кодексу.

Ми не голосували за ці зміни, а ви голосували, і зараз ви повертаєте, прикриваючись начебто благими намірами, присутність прокурора в судовому процесі більшу, ніж це було до сьогодні. Ви повертаєте прокурорське свавілля в судовий процес!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич. Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я перепрошую, два виступи, які суперечать один одному: то людина розповідала, що цього немає в Конституції і це безпрецедентне порушення Основного Закону, а тепер, коли дочиталася, що така норма є в Конституції, каже, що її там не повинно було бути. То визначтеся, що ви хочете. Ми чітко виконуємо Конституцію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 326.

Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. У поправці 326 ми пропонуємо частину четверту статті 54 виключити. Але повертаючись до того, що означає норма Конституції «у виключних випадках», хочу сказати, що «виключні випадки» – це коли немає державного органу, який може представляти в суді себе самого. А ви ж самі собі суперечите і в частині четвертій визначаєте, що такий державний орган є, але його представляє прокурор.

Це нонсенс і повернення прокурорського нагляду! Я констатую, що комітет і Адміністрація Президента повернули прокурорський нагляд у судочинство.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 326. Прошу визначатися.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Поправка 327.

Поправка 331.

Поправка 338.

Поправка 337.

Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є. Шановні колеги, особливо ті, які вчора і позавчора не були на пленарних засіданнях, а сьогодні – повний зал. Ви бачите зараз палкі дискусії щодо того, що відбувається з цією судовою реформою. Вашими руками хочуть протягнути і прокурорський нагляд, і всі ті загрози, про які говорять судові експерти. Я хочу сказати, якщо ви думаєте, що проголосуєте і вас це не торкнеться, то знайте: обов'язково торкнеться, як і кожного громадянина України.

У даній статті говориться про справи незначної складності, і ми хочемо сказати, що до справ незначної складності можуть належати справи щодо захисту соціальних прав. Ми хочемо, щоб люди, коли звертатимуться щодо захисту своїх прав, не брали адвокатів і не платили їм шалені кошти, а самі могли захищати свої права. Тому ми це запропонували, а комітет відхилив, а ви кажете, що це реформа для людей. Це реформа, яка зробить суд корумпованим і судова система стане недоступною для людей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 337. Прошу визначитися.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправка 342.

Поправка 346.

Поправка 349.

Поправка 350.

Поправка 352.

Поправка 354.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Ця поправка має, з одного боку, технічний характер, а з другого – пов'язана з попередніми змінами, про які ми вже говорили, але які, на жаль, не були підтримані сесійною залогою. Мова йшла про те, що якби все-таки надали можливість людям, окрім аудіозапису, отримувати стенограму судового засідання в електронному вигляді, то, звичайно, тоді секретар судового засідання повинен був би забезпечувати ведення цієї стенограми. Але оскільки попередні такі поправки не було підтримано, ця поправка в принципі втрачає сенс. Я прошу не ставити її для підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На голосування її не ставлю.

Поправка 364.

Поправка 370.

Поправка 374.

Поправка 382.

Поправка 386.

Поправка 388.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую. Поправка 388 стосується однієї з принципових і ключових речей, які ми вже обговорювали, розглядаючи зміни до Цивільного процесуального і Господарського процесуального кодексів. У нас зненацька з'являється інститут експертів у галузі права. Це люди, які радитимуть суддям, що їм робити. Коментуючи аналогічні поправки до попередніх кодексів, голова комітету зазначив, що це будуть якісь видатні юристи сучасності, які радитимуть суддям за якимись новими концепціями і таке інше.

Ми вважаємо, що єдиним експертом у галузі права під час судового розгляду справи повинен бути суддя, який цю справу вирішує. Якщо Порошенко понабирав до судів лояльних йому людей, але які не знають нових концепцій у галузі права, то їх треба прибирати звідти і не запроваджувати якихось штучних речей, які точно не мають ніякого відношення до реальних речей.

Ще раз звертаю увагу, що експерт – це спеціаліст у тому, чого не знають сторони і суд. Тобто впроваджуючи експерта з питань права, ви впроваджуєте фахівця з питань, у яких суд є нібито некомпетентним. Це просто, вибачте, ідіотичний...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 388. Прошу визначитися.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 386.

Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дорогі друзі, я зараз хочу звернутися до народних депутатів, до тих, хто чує нас у залі або за межами залу. Ви абсолютно точно розумієте, що ця судова реформа – це, по суті, позбавлення людей права взагалі отримати будь-яку справедливість у судах, позбавлення людей права доступу до судів. Голосування за

цю так звану судову реформу буде лакмусовим папірцем, водорозділом між тими, хто готовий здати права людини, і тими, хто не готовий здати, між добром і злом, між чорним і білим.

Я звертаюся до депутатів, не станьте на темний, чорний бік, не дайте жодного голосу за цю судову реформу, яка реально знищить і правосуддя в Україні, і право людей звертатися до судів. І найсмішніша норма про експертів у галузі права надасть додаткові можливості владі пресувати суд через такі експертні висновки. Головне юридичне...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ще раз наголошую, що згідно з Регламентом треба говорити виключно за темою поправки, яка задекларована.

Поправка 386. Прошу визначатися.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправка 392.

Олена Сотник. Будь ласка.

СОТНИК О.С. Дякую. Я дуже прошу йти за номерами поправок, бо цю поправку було відхилено.

Поправка 393 стосується виключення статті 69 «Консультант з питань права». І все б нічого, і нехай була б ця особа, яка незрозуміло, яку роль грає, якщо її висновки не мають ані доказів, ані значення, якби не частина четверта цієї статті, у якій говориться про те, що суд може послатися в рішенні на цей консультаційний висновок. Ще раз наголошую, суддя має відповідний фах, він спеціально навчався, відбирався, отримав кваліфікацію для того, щоб робити відповідні висновки у сфері права. Єдиний можливий варіант, який ми пропонували в попередніх поправках, це експерт з іноземного права. Дійсно, такі випадки трапляються, але комітет не пішов на те, щоб нашу поправку врахувати. Тому прошу виключити дану статтю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 393. Прошу визначатися.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Поправка 391.

Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є. Шановні колеги, ця поправка також стосується статті 69 щодо експертів з питань права. Мені цікаво, як має народ України розуміти, що буде застосовуватися така норма, коли суддя звертатиметься до такого дивного експерта, який роз'яснюватиме суду норми українського права? Навіщо нам такий суддя і навіщо такі дивні експерти? Звідки з'явилася така норма? Щодо цього мала б відбутися дискусія в комітеті, щоб усі зрозуміли.

Ми бачимо, що дві фракції опрацьовують, хочуть максимально прибрати цей мотлох, який напрацював комітет, і показують реальну опозиційність, але всім іншим не цікаво, як далі здійснюватиметься ця реформа.

Поясніть, будь ласка, всьому населенню України, що це за дивні експерти, яких не зрозуміли навіть судові експерти і громадські організації?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич. Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Я дуже просив би максимально коректно хоча б прочитати текст. У тому випадку, якщо позивач просить суд залучити до справи експерта з питань права, суд зобов'язаний розглянути цю заяву і прийняти відповідне рішення. Все це на користь позивача, а не суду.

Хоча б не маніпулюйте текстом, я вас дуже прошу (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 391. Прошу визначатися.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Поправка 396.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую. Ви знаєте, мені дуже цікаво чути пояснення голови комітету, з юридичної точки зору абсолютно сумнівні, я так скажу.

Не грає ролі, хто кого викликає. Я ще раз наголошую: єдиним експертом у галузі права є суддя. Позивач приходить до суду для того, щоб суддя розв'язав спір. Якщо позивач не має спеціальних знань у галузі права, і це нормально, то він тому і прийшов до суду, щоб користуючись правовими знаннями судді вирішити спір.

Для того щоб довести цю ситуацію до логічного завершення, я пропоную за законом призначити лікарів замість суддів або журналістів замість суддів, і нехай вони викликають експертів у галузі права, які будуть їм розказувати, як треба вершити правосуддя.

Тому я прошу поставити для підтвердження поправку 396, а відтак не голосувати за неї, викресливши цей інститут із Кодексу про адміністративне судочинство.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування для підтвердження. Комітет просить підтримати поправку 396. Отже, хто підтримує редакцію комітету, прошу проголосувати. Голосуємо.

«За» – 87.

Рішення не прийнято.

Поправка 401.

Поправка 407.

Поправка 401.

Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є. Колеги, ось подивіться, яка дивна ситуація. Коаліція 70 голосами підтримала те, що напрацьовано в комітеті щодо експертів у галузі права. Ну, хіба ви підтримуєте це? Якщо підтримуєте, то покажіть голосуванням.

Ми розуміємо, хто і на яких підставах залучатиме цих експертів у судах. Хіба проста людина зможе це зробити? Вас не підтримали навіть ваші колеги. Наші поправки набирають більше голосів, ніж поправки щодо експертів у галузі права. Будь ласка, радьтеся хоча б у комітеті з нами, з тими, хто працює в цій сфері задля того, щоб законопроект, дійсно, був збалансований.

Пропоную пункт 2 частини другої статті 72 «Поняття доказів» виключити. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 401. Прошу визначатися.

«За» – 72.

Рішення не прийнято.

Хочу повідомити, що я продовжую роботу ранкового засідання на 15 хвилин.

Поправка 407.

Сироїд. Будь ласка.

СИРОЇД О.І. Дякую, пане Голово. Шановні колеги, філософія Кодексу адміністративного судочинства базується на одному засадничому принципі: обов'язок доказування у справах про оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень покладається на суб'єкта владних повноважень, на орган або на посадову особу. Це пов'язано з тим, що людина, права якої порушено органом державної влади, не може зібрати доказів, тому що орган державної влади – суб'єкт владних повноважень – не дасть їй доступу до тих доказів. Тому обов'язок доказування покладається на суб'єкта владних повноважень.

Одна маленька зміна, яка зараз пропонується, що суд може зобов'язати особу саму збирати докази, означає, що повністю ламається філософія Кодексу адміністративного судочинства. Після врахування цієї норми такий кодекс взагалі не потрібен, його можна викинути, бо не можна буде застосувати функції щодо захисту прав людини.

Тому якщо ви не врахуєте цю поправку, можете за цей проект кодексу взагалі не голосувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 407. Прошу визначатися.

«За» – 70.

Рішення не прийнято.

Поправка 412.

Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Щойно ми вели розмову про докази. Але цей проект кодексу обмежує також право людини надавати докази на будь-якому етапі процесу. Уявіть собі, навіть тут людину обмежують, якщо в неї є доказ, але протягом судового процесу вона не може його надати. Це право обмежується тим, що всі докази треба подавати виключно одночасно з позовною заявою. Та в принципі такого у світі не існує! Якщо людина протягом процесу знайшла додаткові докази,

чому не долучити? Це означає, що просто закривається суд для правосуддя!

Тому ми наполягаємо на тому, щоб ця жорстка норма була змінена і щоб протягом усього судового процесу людина могла надавати докази.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 412. Прошу визначатися.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Поправка 416.

Поправка 423.

Поправка 427.

Поправка 430.

Друзі, я продовжую засідання на 15 хвилин.

Поправка 435.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Я говорив про це під час розгляду проектів інших процесуальних кодексів. З точки зору ідеології реальної реформи, на моє переконання, треба запровадити окрему стадію, яка називається «оцінка доказів». Можна довго сперечатися, що повинно бути в цій стадії, немає жодних проблем, це поле для дискусії, яка повинна була відбуватися в комітеті, але така стадія необхідна. Тому що як здійснюється суд сьогодні? Сторони дають-дають-дають-дають якісь докази, вони не знають, чи вони належні, чи неналежні, чи вони допустимі, чи недопустимі, чи вони щось доводять, чи нічого не доводять. Потім судді йдуть у нарадчу кімнату, де уже фактично дають оцінку цим доказам, включаючи і питання належності, і питання допустимості і таке інше.

На моє переконання, сенс судового процесу – це винесення чесного, справедливого, законного рішення. Для цього треба дозволити окрему додаткову стадію – оцінку доказів. Ще раз наголошую, щодо змісту цієї стадії можна дискутувати, але прошу підтримати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 435. Прошу визначатися.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 436.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, Андрію Володимировичу. Ця поправка так само про запровадження нової стадії – оцінка доказів. Я ще раз кажу, що можна дискутувати щодо змісту поправки, яку я запропонував, але за будь-яких обставин у нас дуже часто бувають ситуації, коли учасник процесу переконаний, що він має ґрунтовні, реальні докази тих фактів, на які він спирається, а суд з якихось причин ці докази відхиляє. Сторона до кінця не знає, чи суд прийме ці докази для їх аналізу, чи не прийме, тобто повна невизначеність сторони. Учасник процесу переконаний, що подав два-три документи, які, на його думку, беззаперечно щось стверджують. А суд потім починає йому казати: цей доказ отримано незаконно, ми його не приймаємо, вважаємо, що він за змістом не відповідає якимось критеріям, а четвертий доказ взагалі не стосується обставин справи.

Ось такі питання. Я не кажу, що треба говорити про докази в цілому, але певні питання оцінки доказів повинні відбуватися до оголошення рішення. Про це ця поправка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 436. Прошу визначатися.

«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Поправка 440 Одарченка, Тимошенко.

Увімкніть мікрофон Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я дуже добре пам'ятаю, коли Янукович чинив проти мене репресії, і Кіреєв судив, то приймалися абсолютно протизаконно докази з чужих слів, тобто хтось щось сказав, хтось щось чув, і в суді це сприймалося як доказ.

Чим відрізняється Порошенко від Януковича? Янукович це робив протизаконно, а Порошенко хоче до свого закону про так звану нібито судову реформу внести цю норму. Тобто можна буде, власне, після прийняття цього проекту закону дозволяти докази з чужих слів у будь-якій формі.

Де взагалі розум? Де честь і совість? Чиновники в будь-якому варіанті зможуть з чужих слів проти людини дати будь-які докази. Що ви дозволяєте? Ми категорично проти цього і просимо підтримати поправку 440, яка прямо забороняє...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич. Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П. Це доказ брутальної маніпуляції текстом, зважаючи на те, що хтось може не дочитати. Я читаю текст: «Якщо показання ґрунтуються на повідомленнях інших осіб, то ці особи повинні бути також допитані. Якщо вони не допитані, такі докази вважаються неналежними і відхиляються судом». Ви хоч почитайте, що є в тексті, тоді вам буде простіше дискутувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 440. Прошу визначатися.

«За» – 35.

Рішення не прийнято.

Поправка 442.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Ви знаєте, ми знову повертаємося до якихось абсолютно незрозумілих дискусій. Я ще раз наголошую, ніяких пояснень третіх осіб в адміністративному процесі бути не може. Це може бути зроблено за певними абсолютно чіткими виключеннями в кримінальному процесі. Але точно це не допускається ані в цивільному процесі, ані в адміністративному процесі, ані в господарському тим більше. Ось що має бути, оце принципова річ.

А ви перетягаєте інститути, які вам потрібні для того, щоб забезпечити примат держави у всіх адміністративних спорах.

Повертаючись до моєї поправки 442. Знову ми говоримо про пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників. Ця норма в тому вигляді, в якому вона є на сьогодні, не має права на існування. Вона повинна бути виключена. Прошу підтримати поправку 442.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 442. Прошу визначатися.

«За» – 41.

Рішення не прийнято.

Поправка 443.

Поправка 445.

Поправка 448.

Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є. Колеги, ми пропонуємо полегшення безпосередньо для учасників справи, які мають право подавати електронні докази. Влада визначає, що вони будуть посвідчуватися у порядку, визначеному законом.

Ми пропонуємо інше. Якщо це електронні докази, які містяться у відкритих державних реєстрах, базах даних, на офіційних сайтах державних органів тощо, то суддя може безпосередньо в мережі Інтернет онлайн ознайомитися, і людині не потрібно буде роздруковувати, йти до нотаріуса, платити, а потім у паперовому вигляді цей посвідчений доказ приносити.

Ну, чому не врахували таку поправку? Всі ми стикаємося з тим, що роздруковуємо, а потім платимо нотаріусам для того, щоб посвідчувати у паперовому вигляді електронні докази, які є в базах даних.

Я прошу підтримати поправку 448.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 448. Прошу визначитися.

«За» – 40.

Рішення не прийнято.

Поправка 457.

Поправка 460.

Поправка 462.

Поправка 465.

Поправка 470.

Одарченко. Будь ласка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, знову мова йде про так званих експертів з питань права. У середні віки, коли посади суддів продавалися або обіймалися феодалами, а не юристами, була така посада, як законознавець. Ці люди давали суддям, які, справді, нічого не знали про законодавство, поради про те, що має бути за законом. Суддя міг прислухатися до поради, а міг і вирішити справу за власним бажанням. Але законознавці існували лише за часів неосвічених юристів, коли судді стали професіоналами, подібна професія зникла.

Навіщо нашим суддям експертиза в галузі права? Це взагалі незрозуміло. Вони самі повинні застосовувати закони, самі повинні бути експертами в галузі права. Не прикривайтеся людьми! Будь-який суддя буде потім, якщо йому потрібно прийняти якийсь незручне рішення, спиратися на ці ваші...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 470. Прошу визначатися.

«За» – 35.

Рішення не прийнято.

Поправка 472.

Власенко. Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Повертаючись до дискусії про експертів у галузі права, мушу зазначити, що жодні висновки експертів у галузі права не повинні мати ані обов'язковий, ані рекомендаційний характер ані для суду, ані для сторони. Не повинно бути такого суб'єкта процесу взагалі. Я ще раз наголошую, єдиний експерт у галузі права, який точно повинен бути, це суддя.

Тим більше що ви визначили, що позивача представляє адвокат, який є фахівцем у галузі права, відповідача представляє прокурор, який є фахівцем у галузі права. Які, пробачте, до біса експерти в галузі права? Які експертизи? Якщо людина хоче отримати якусь консультаційну думку, то вона її може отримати, але для цього не потрібні експерти в галузі права з відповідним статусом у будь-якому процесі – ані в господарському, ані в цивільному, ані в кримінальному, а ні в адміністративному, який ми зараз розглядаємо. Єдиний експерт у галузі права – суддя. Якщо ви не хочете призначати фахових суддів, то це ваша...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 472. Прошу визначатися.

«За» – 41.

Рішення не прийнято.

Поправка 480.

Поправка 482.

Поправка 485.

Поправка 492.

Поправка 493.

Одарченко. Будь ласка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, у 2010 році відбулася судово-правова реформа Віктора Януковича. По суті, вона була однією з основ, на якій виник Майдан, що переріс у кровопролиття, був закладений фундамент такої неправосудності і несправедливості.

І замість того, щоб виключати погані норми, які були в цій реформі, ви їх закріплюєте.

Одним з ключових елементів реформи Януковича було зменшення строку на оскарження рішення суб'єкта владних повноважень до шести місяців. Я прошу вдуматися, якщо протягом шести місяців незаконне рішення не оскаржено, воно стає законним, бо ніхто не може далі вимагати його скасування.

Ми пропонуємо повернутися до положень, які існували в 2005 році, встановити строк оскарження один рік. Це достатній строк для того, щоб усі, хто вважає, що певне рішення є незаконним, могли подати позов і виграти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 493. Прошу визначатися.

«За» – 39.

Рішення не прийнято.

Поправка 496.

Поправка 497.

Поправка 500.

Поправка 501.

Поправка 499.

Одарченко. Будь ласка.

ОДАРЧЕНКО Ю.В. Шановні колеги, частиною третьою статті 264 передбачено, що нормативно-правовий акт може бути оскаржений до суду протягом всього строку його дії. Але статтею 122 передбачено, що позовні заяви, подані пізніше ніж через шість місяців з дня прийняття спірного рішення, залишаються без розгляду. Тому необхідно привести ці статті у відповідність одна до одної та закріпити у статті 122 норму про те, що строки звернення до суду не застосовуються до спорів щодо недійсності нормативно-правових актів.

Мені незрозуміло, чому ви не враховуєте такі абсолютно зрозумілі технічні поправки щодо якихось недолугих речей, які ми намагалися виправити. Це що, небажання торкнутися священного тексту Порошенка? Він вам не дозволяє навіть слова сказати на цій трибуні, не те, що виправляти щось. Виглядає саме так, пане Руслане. Це дуже прикро.

Прошу поставити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 499. Прошу визначитися.

«За» – 28.

Рішення не прийнято.

Поправка 502. Наполягає Власенко? Я з'ясовую для того, щоб знати, з якої поправки ми почнемо (*Шум у залі*).

Якби ви були, то побачили б, що ми визначаємося, з якої поправки почнемо.

Отже, о 16 годині ми почнемо з поправки 502 Сергія Власенка. Він зможе її зачитати.

Зараз ранкове засідання Верховної Ради України оголошується закритим.

О 16 годині я прошу всіх прибути до залу для продовження нашої роботи.